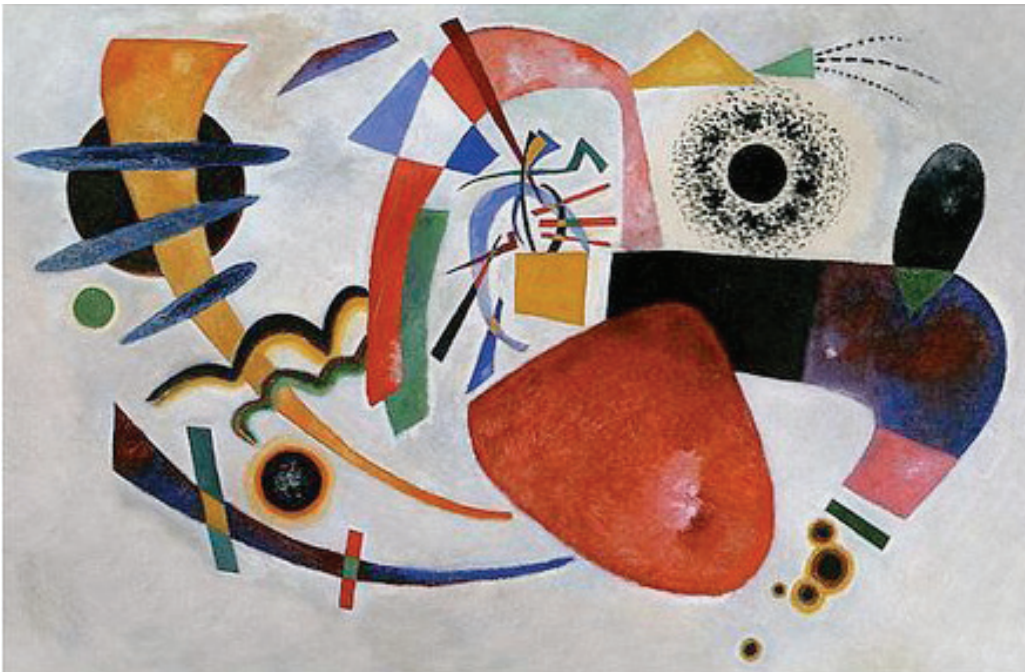

CONSTRUCTING ATMOSPHERE
in search of atmospheric architecture

Graduation Presentation | Danique van Hulst | 06 july 2018

RESEARCH > DESIGN

Kunst aufrahmen (Kadinsky), Ursus Wehrli

REFLECTION

FRUSTRATION & FASCINATION

ARCHITECTURE OF THE SPECTACLE

TABLE OF CONTENT

PROLOGUE 10
 an undefined search

INTRODUCTION 20
 in praise of vagueness

0. AMBIGUITY 30

the mystification
 the supremacy of the retinal image
 the subliminal intermediary
 mindful physical presence
 the generators of atmosphere
 a subjective study
 biological generators
 atmosphere as continuum
 an undifferentiated totality

I. SENSITIVITY 62

the creative search
 intuitive sensitivity
 atmospheric intelligence
 embodied experience
 conscious intentionality's
 the artistic realm
 empathetic ability

II. UNCERTAINTY 86

the architect as hero
 a poetic approach of making
 a diffuse mode of attention
 challenging the conscious
 an experimental search
 value in the undeliberate
 concentrated confidence
 the architect as generalist
 slowness of method
 the thinking hand
 searching atmosphere

III. FRAGILITY 128

the arrogance of perfection
 empathy & compassion
the reality of perception 137
 embodied images
 appropriation & identity
 fragile architecture
architecture of tolerance 145
 sense of possibility
 incompleteness & fragmentation
 responsive architecture
 robust architecture
contextual embedment 159
 cultural identity
 connection to place
 essence of the landscape
the language of matter 169
 inherent material qualities
 material compatibility
 the architectural body
 the maker and the detail
the model as method 183
 a tangible testing ground
 an open way of working
 a tool of concentration
 approaching reality

CONCLUSION 196
 in praise of balance
 the existential condition
 on humility

EPILOGUE 204
 embracing duality

general bibliography 210
 illustration credits

How can an architect integrate atmospheric quality in the design of the built environment?

the research question

What is atmospheric quality?

How is it related to the reality
of the built environment?

How can an architect integrate atmospheric quality in the design of the built environment?

What is the role
of the architect?

How does it relate to
the design process?

the research question

AMBIGUITY

FRAGILITY

How can an architect integrate atmospheric quality in the design of the built environment?

SENSITIVITY

UNCERTAINTY

0. AMBIGUITY

atmosphere as intermediary

0. AMBIGUITY

What is atmospheric quality?

The essential quality of the atmospheric phenomenon is its ambiguous nature.

Student Café, Baumgartner, 1936

“[a]tmospheres are in fact characteristic manifestations of the co-presence of the subject and object.”

- Gernot Böhme

I. SENSITIVITY

the being of the sensitive

I. SENSITIVITY

What is the role of the architect?

The architect that aspires to design atmospheric architecture has to employ his or her intuitive sensitivity rather than rationally acquired knowledge on the topic.

1. the body of architecture
2. material compatibility
3. the sound of space
4. the temperature of space
5. surrounding objects
6. between composure and seduction
7. tension between interior and exterior
8. levels of intimacy
9. the light on things
- x. architecture as surrounding
- y. coherence
- z. the beautiful form

II. UNCERTAINTY

a receptive state of mind

II. UNCERTAINTY

How does it relate to the design process?

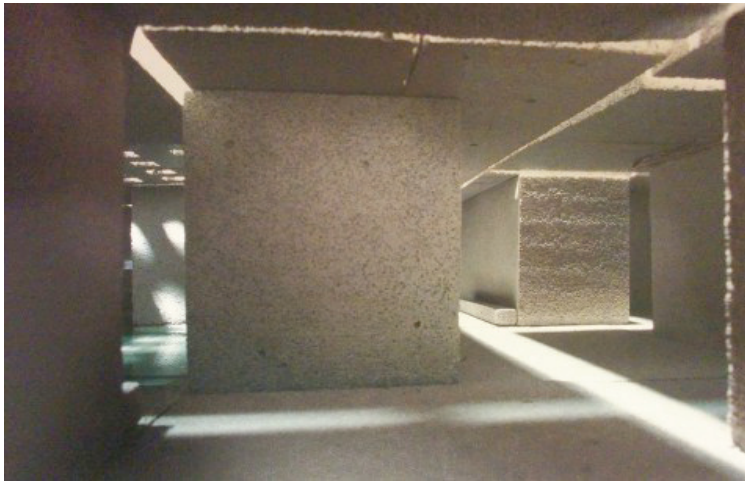
*In order to integrate atmospheric quality into a developing architectural work,
one should induce a receptive state of mind.*

“Led by my instincts I draw, not architectural syntheses, but sometimes even childish compositions, and via this route I eventually arrive at an abstract basis to the main concept, a kind of universal substance with whose help the numerous quarrelling sub-problems (of the design task) can be brought into harmony.”

- Alvar Aalto
The Trout and the
Mountain Stream (1947)

II. UNCERTAINTY

SEARCHING
CONSTRUCTING ATMOSPHERE

III. FRAGILITY

fragile architectural qualities

III. FRAGILITY

How is it related to the reality of the built environment?

In order to design an atmospheric architecture, one has to employ fragile architectural qualities to embed the design in its context, in the broadest sense.

III. FRAGILITY

a sense of possibility

*'Whatever space and time mean,
place and occasion mean more.
For space in the image of man is
place, and time in the image of
man is occasion.'*

- Aldo van Eyck

III. FRAGILITY

robust architecture

THREE CONCLUSIONS

CONSTRUCTING ATMOSPHERE
in search of atmospheric architecture

ON THE EXISTENTIAL TASK OF ARCHITECTURE

THE EXISTENTIAL TASK OF ARCHITECTURE

Only architecture has the ability to articulate the existential meaning of the human inhabitation of space. The true task of architecture is concretising the existential condition of man. Mediating between the self and the world, architecture provides the horizon by which to comprehend the world as well as ourselves.

IN PRAISE OF BALANCE

conceptual strength & sensual subtlety

ON HUMILITY

FROM RESEARCH TO DESIGN

The aim is to implicitly employ the required knowledge and sensitivities that I have acquired throughout this research proces into the subsequent design process.

THE DESIGN

in search of atmospheric architecture

STRUCTUUR

DE HISTORIE

DE CONTEXT

DE OPGAVE

–

HET ENSEMBLE

DE HAL

DE STRUCTUUR

–

DE GEVELS

DE BINNENSTRAAT

HET BINNENPLEIN

DE LANTAARNS

–

HET DETAIL

DE DUURZAAMHEID

DE ATMOSFEER

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

Rotterdam 1665

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

Rotterdam 1891

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

Katendrecht, Rotterdam 1928

DE HISTORIE

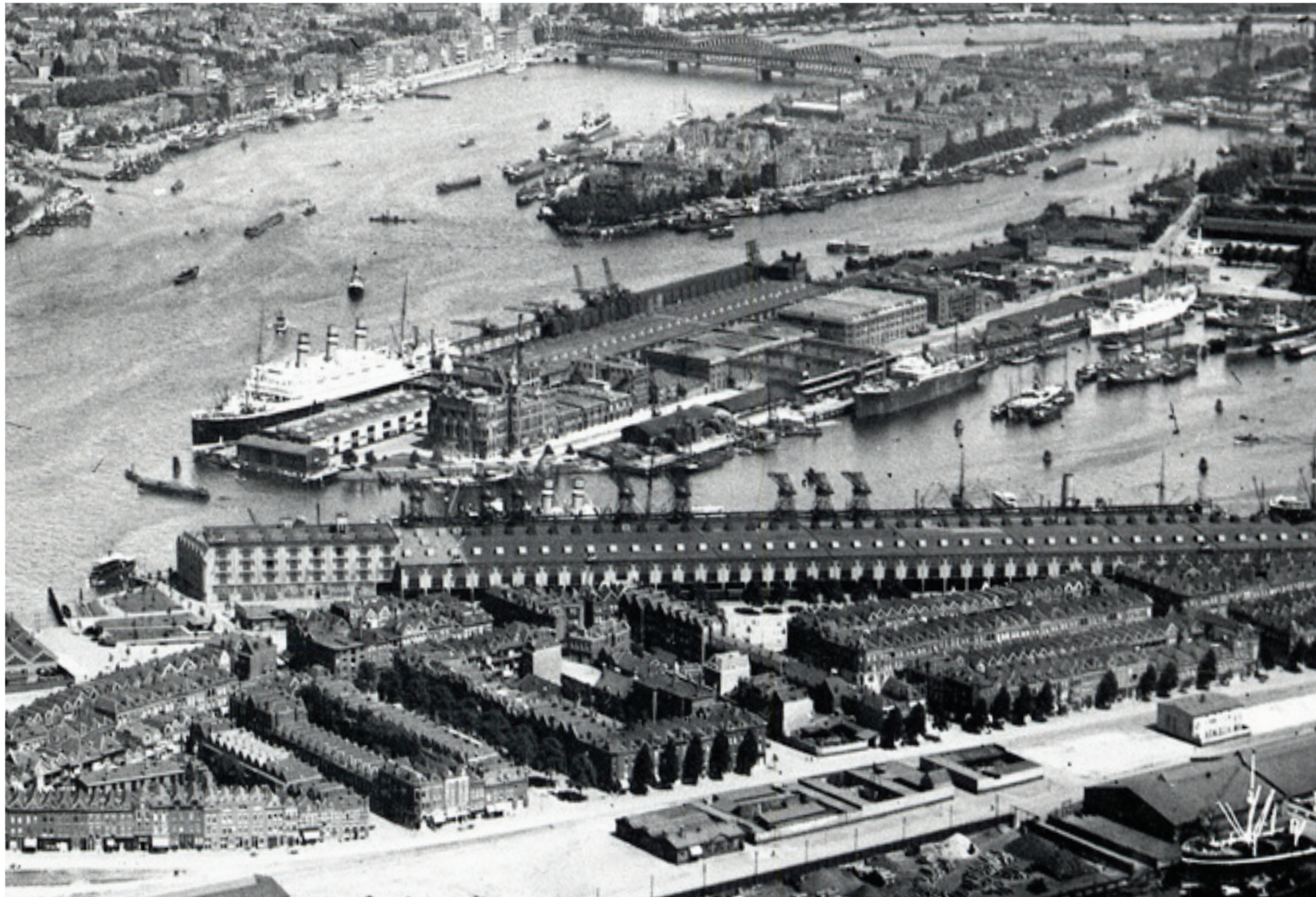
de industriële haven van Rotterdam

Katendrecht seen from the south, 1926

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

Katendrecht seen from the south, 1926

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

loading docks on waterfront

loading docks on Veerlaan

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

the destruction after the bombing of 1945

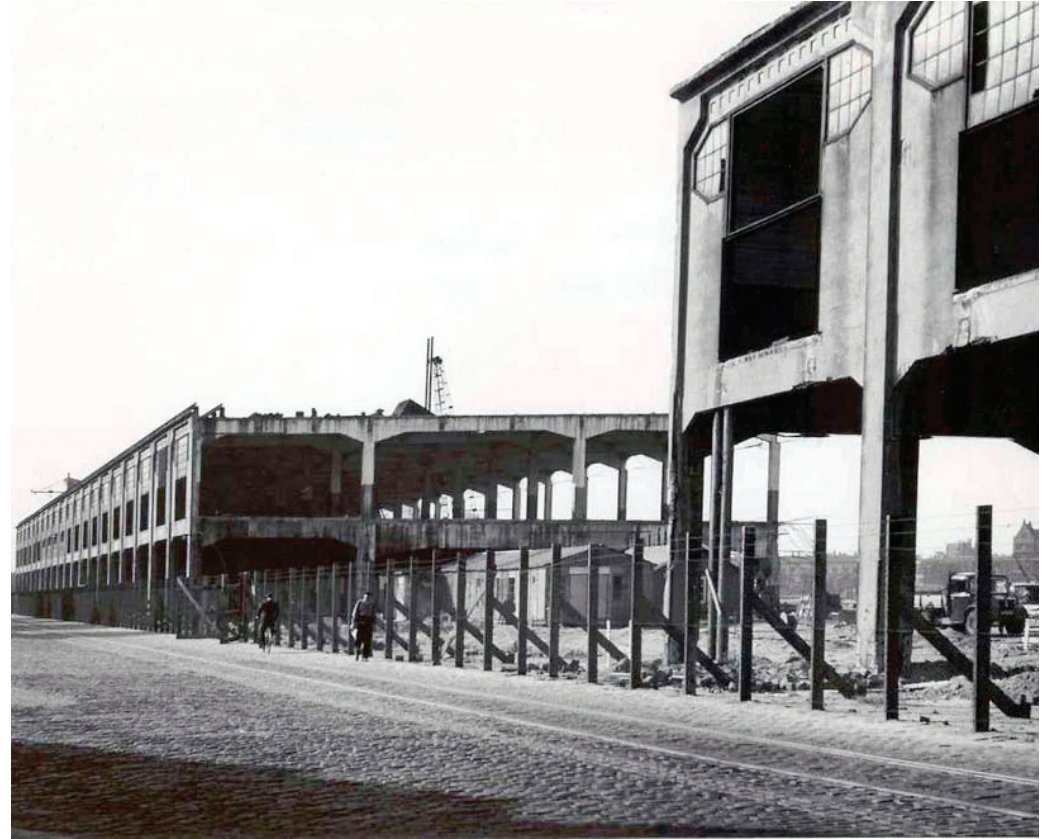

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

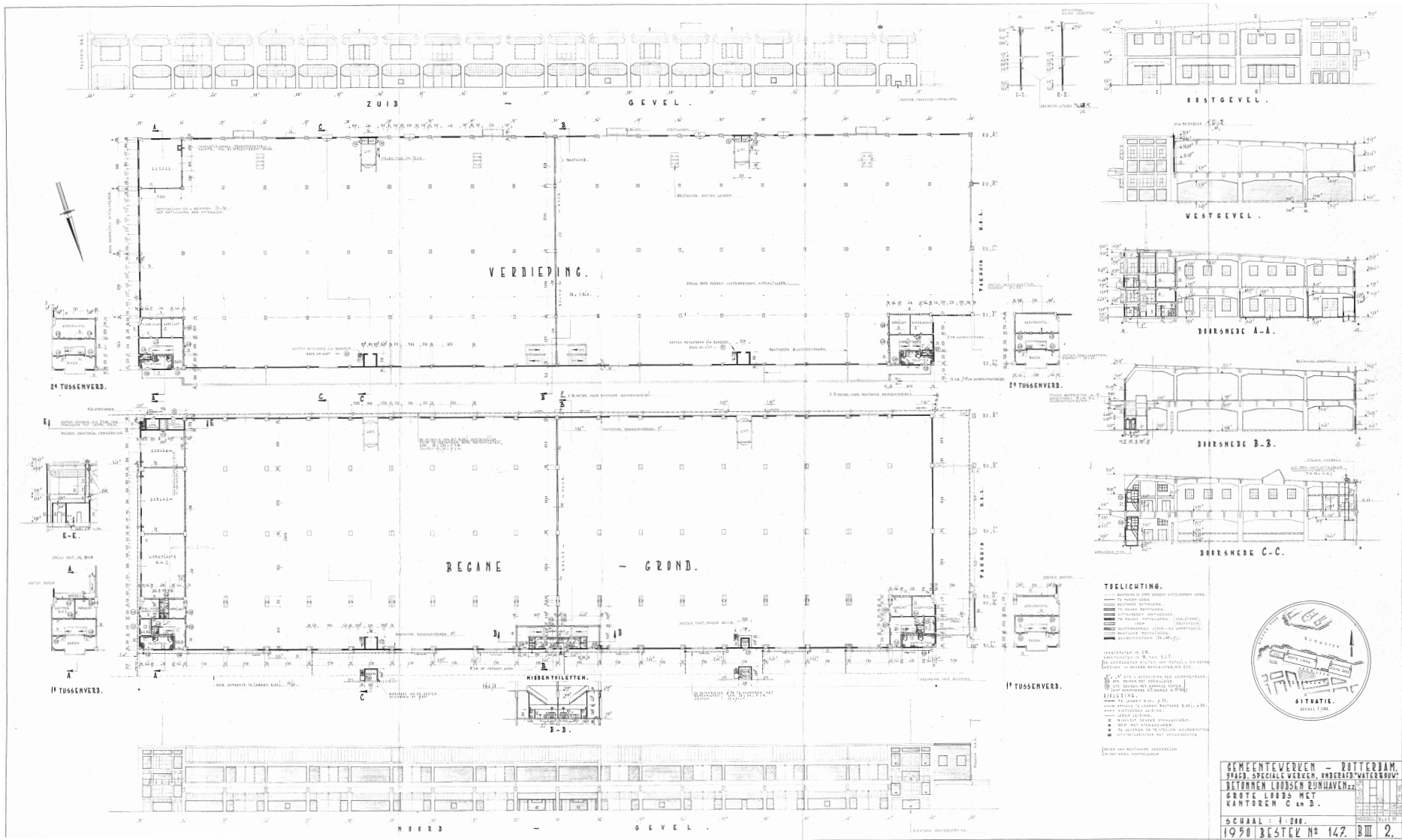
sloop van de gebombardeerde kade in 1945

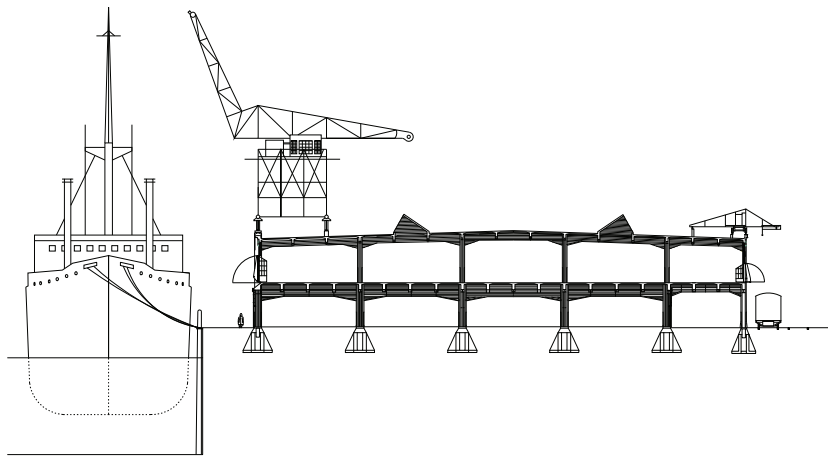
de staat van het gebouw na de brand in 1947

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

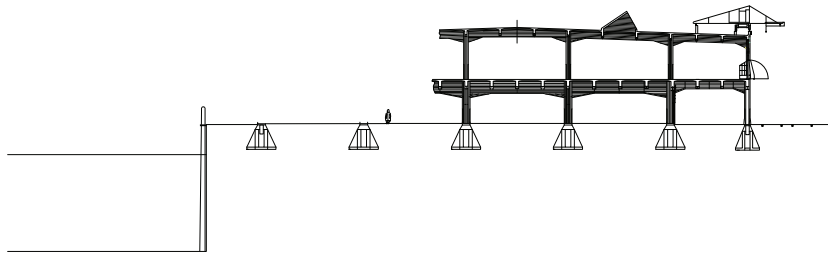

transformation plans, 1951

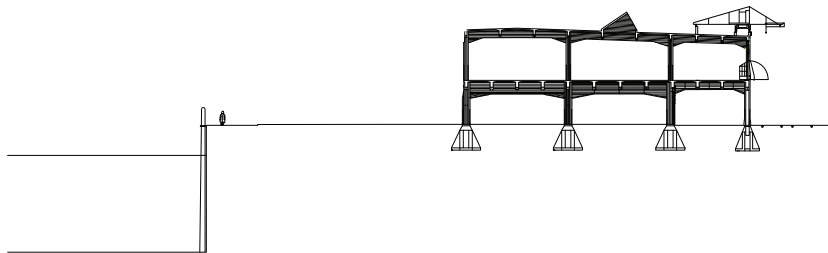
1901

de oplevering

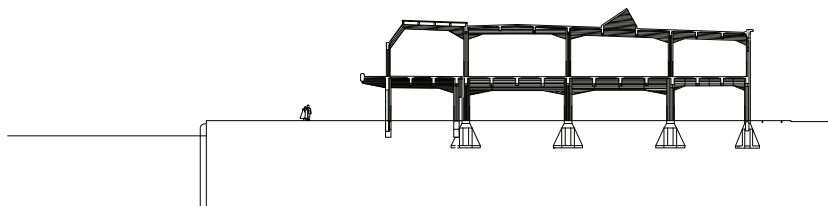
1944

het bombardement

1947

de brand

1951

de aanbouw

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

Handelsveem van de firma C. Steinweg, c.1980

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

current mix of commercial functions

DE HISTORIE

de industriële haven van Rotterdam

transformatie Fenix I door Mei Architecten

DE CONTEXT

een havendorp aan de Maas

DE CONTEXT

inbedding vs. spektakel

St.Jobsveem door Mei Architecten

De Markthal door MVRDV

DE CONTEXT
—
een havendorp aan de Maas

zicht op de Rijnhaven

DE CONTEXT

een havendorp aan de Maas

'de Kaap'

'Manhattan aan de Maas'

DE CONTEXT

een havendorp aan de Maas

'de Kaap'

'Manhattan aan de Maas'

DE CONTEXT
—
een havendorp aan de Maas

DE CONTEXT

een havendorp aan de Maas

I.

EEN ARCHITECTONISCH INTERMEDIAR

grootschalige metropool & kleinschalig havendorp

I.

EEN ARCHITECTONISCH INTERMEDIAR

grootschalige metropool & kleinschalig havendorp

II.

EEN SOCIAAL INTERMEDIAR

Kaapse dorpbewoners, Rotterdamse stedeling & de bezoeker van ver

I.

EEN ARCHITECTONISCH INTERMEDIAIR

grootschalige metropool & kleinschalig havendorp

II.

EEN SOCIAAL INTERMEDIAIR

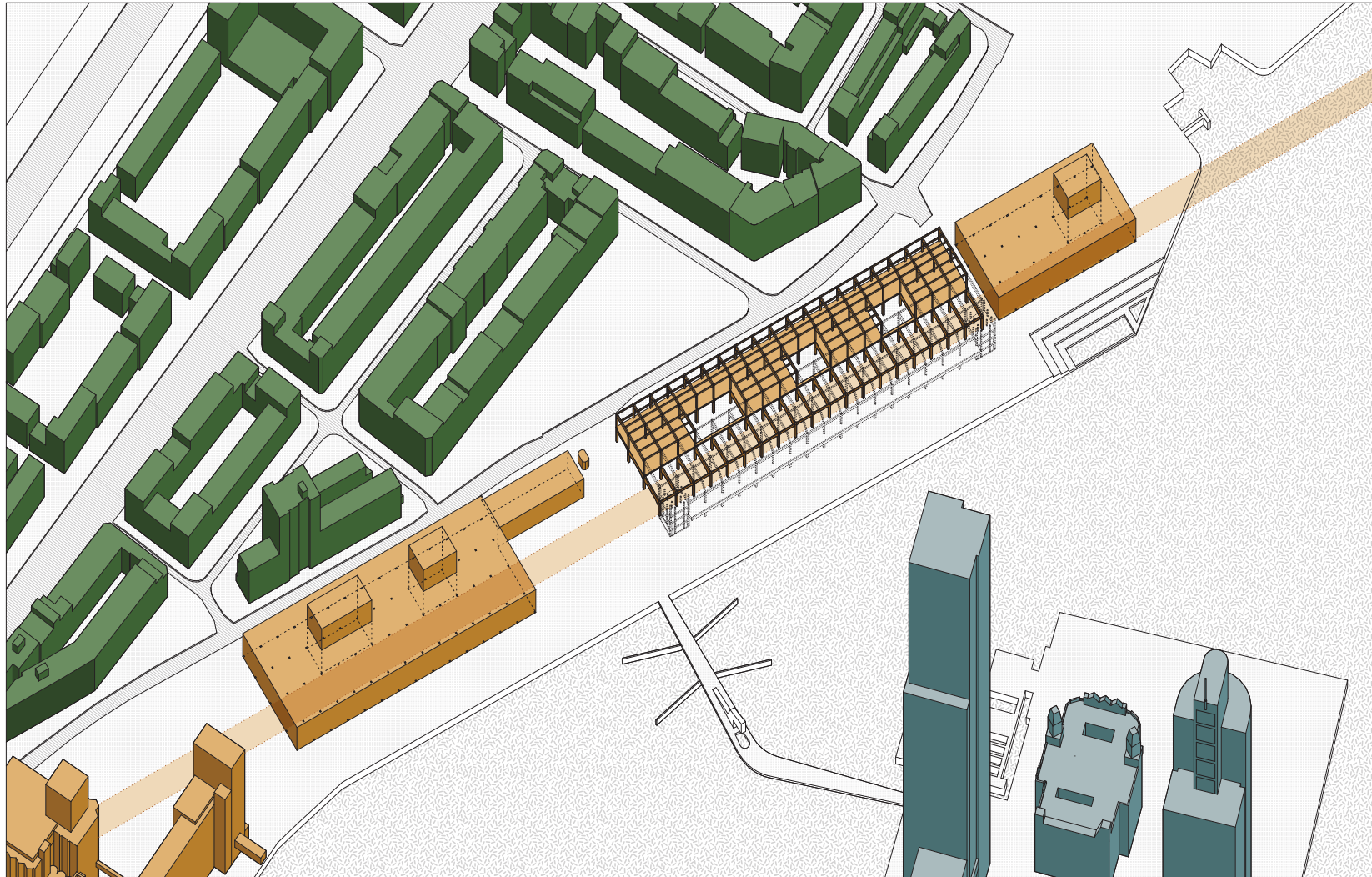
Kaapse dorpbewoners, Rotterdamse stedeling & de bezoeker van ver

III.

EEN (ATMO)SFERISCH CONTINUÛM

historische, culturele, sociale & fysieke context

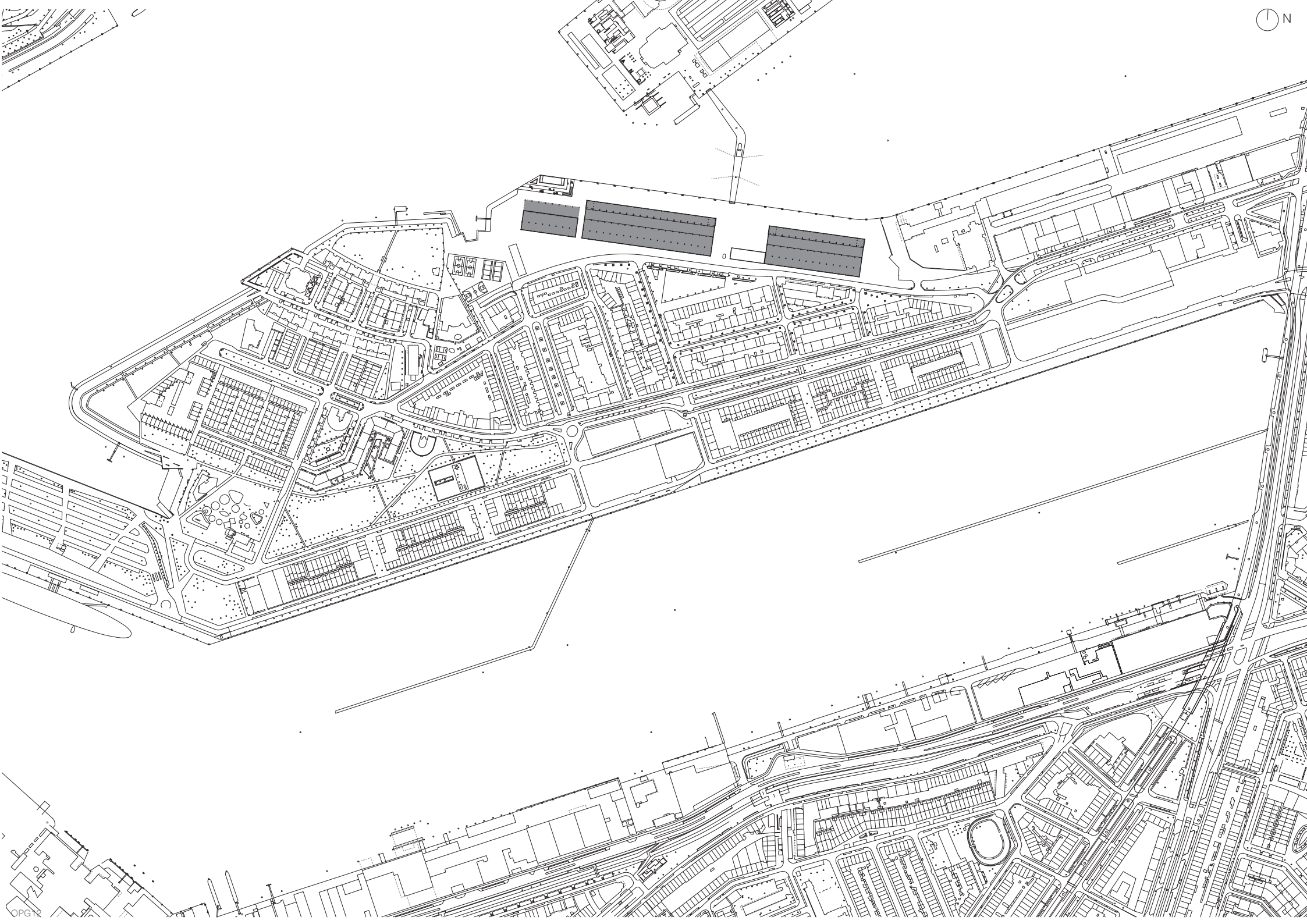
DE CONTEXT
—
een havendorp aan de Maas

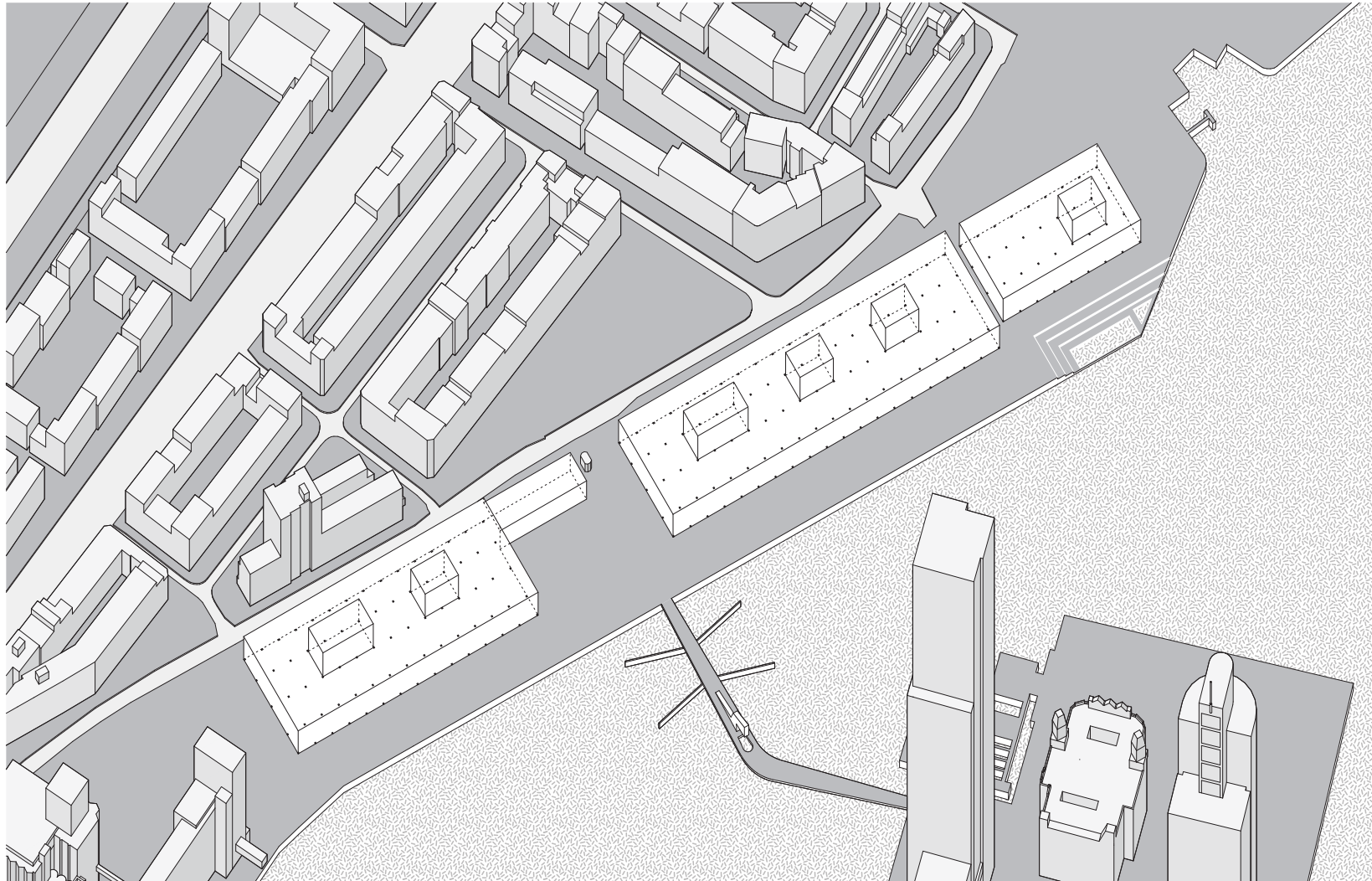
het intermediair

DE OPGAVE

een atmosferisch intermediair

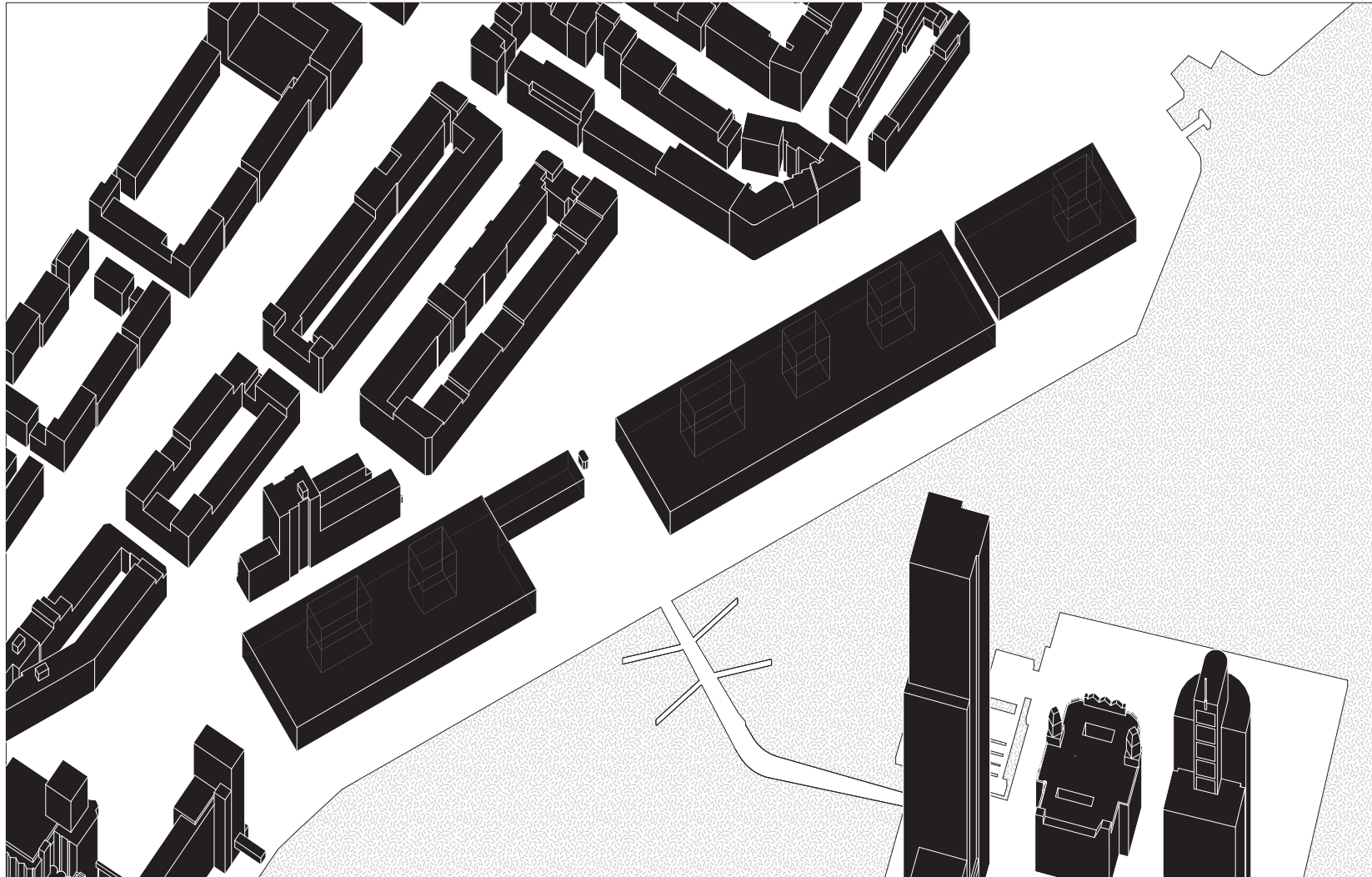

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

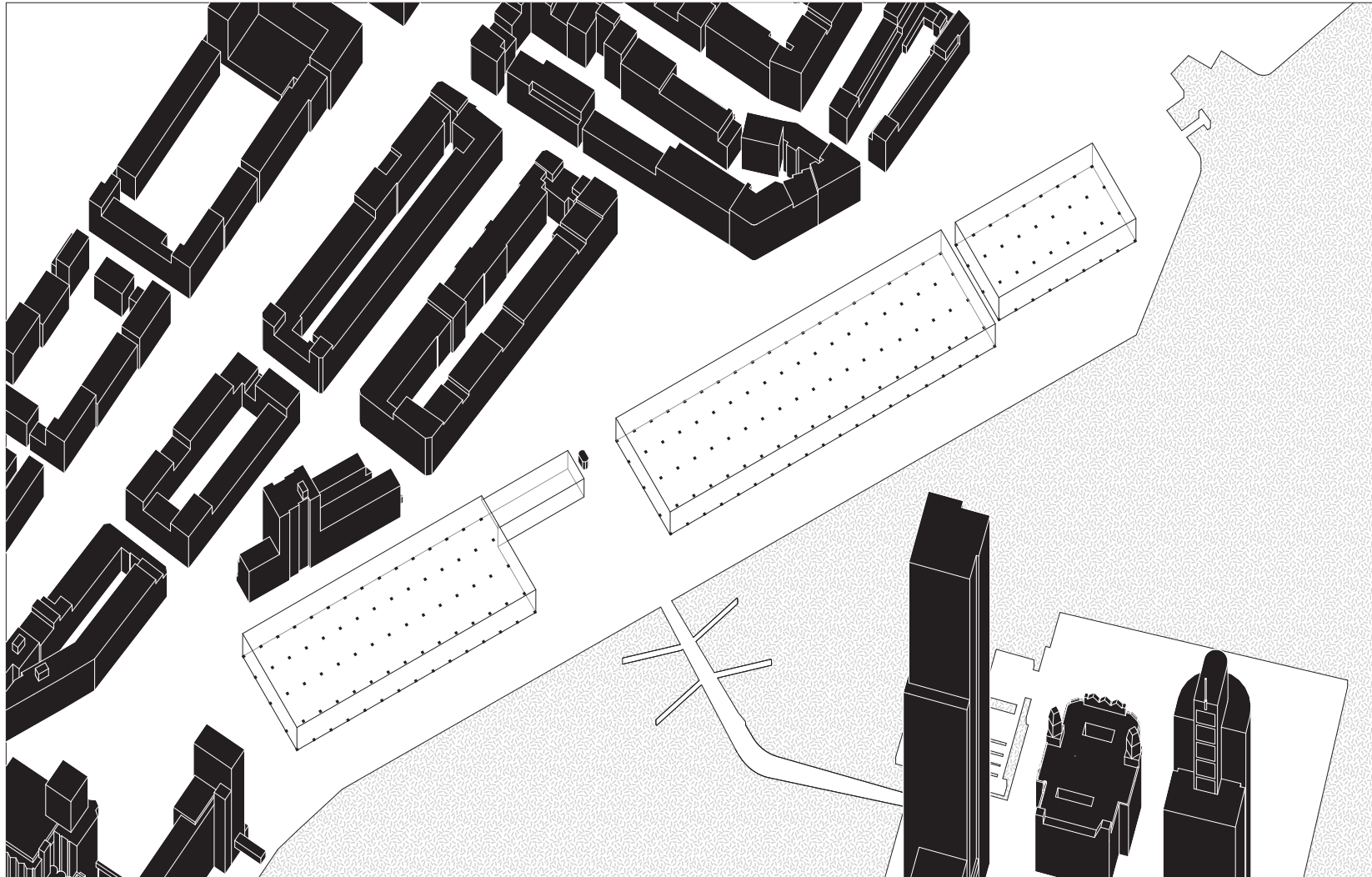
de drie Fenix-loodsen

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

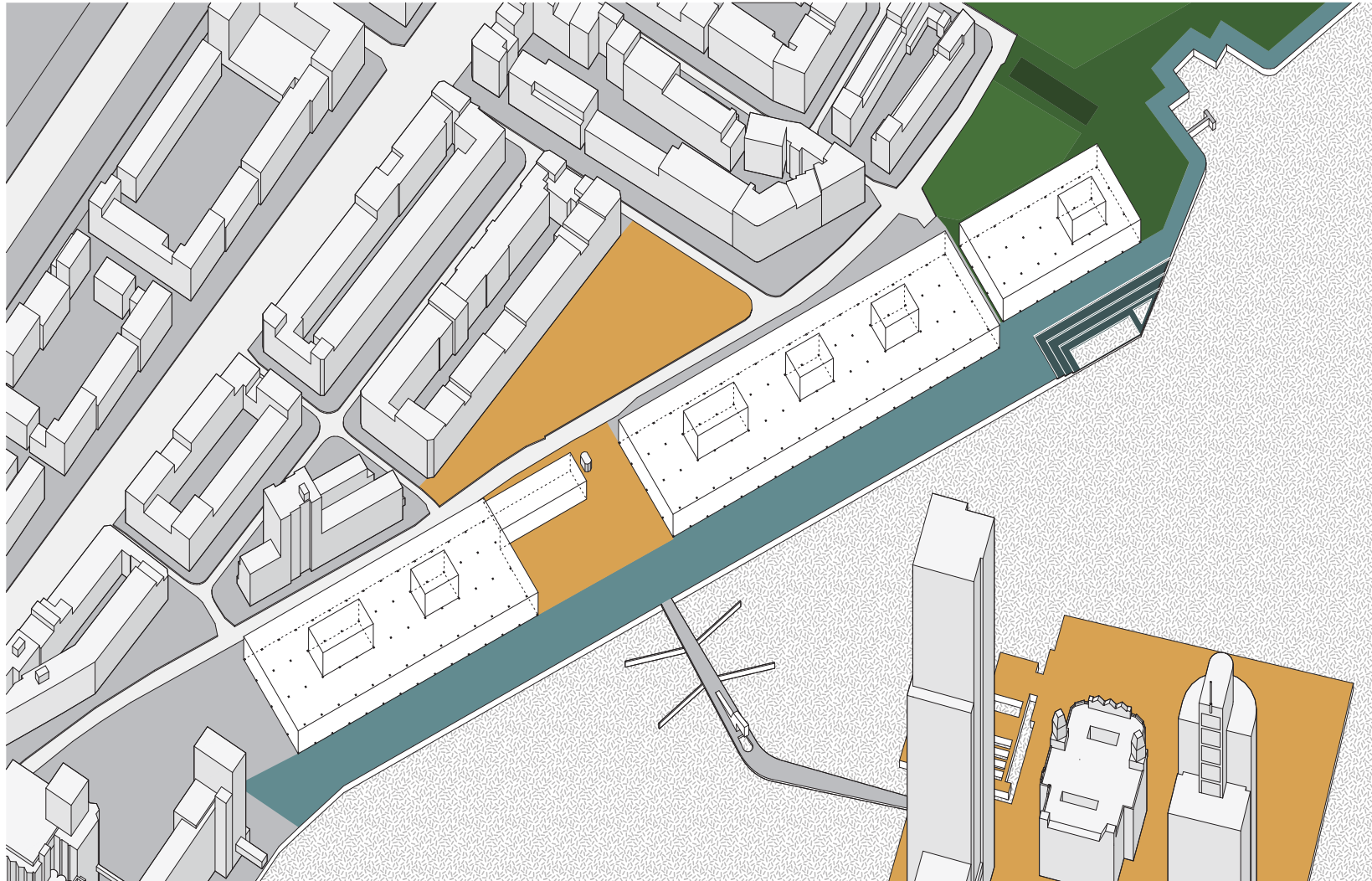
Nolli-analyse

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

publiek domein

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

karakteristieke publieke ruimtes

DE OPGAVE

een atmosferisch intermediair

de Wilhelminapier

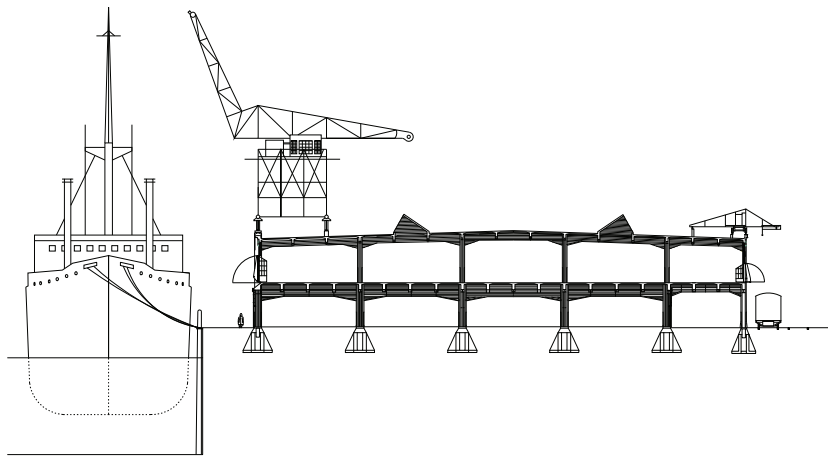
De Nieuwe Maas

het Deliplein

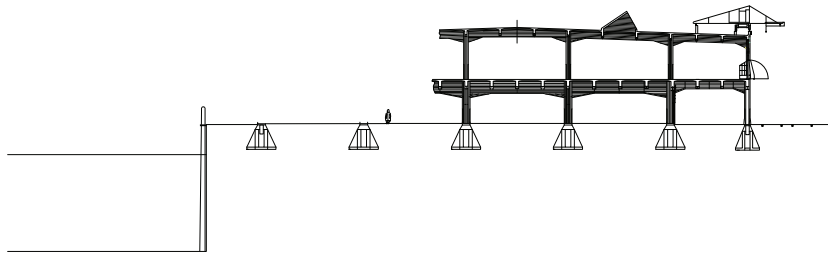

het Buizenpark

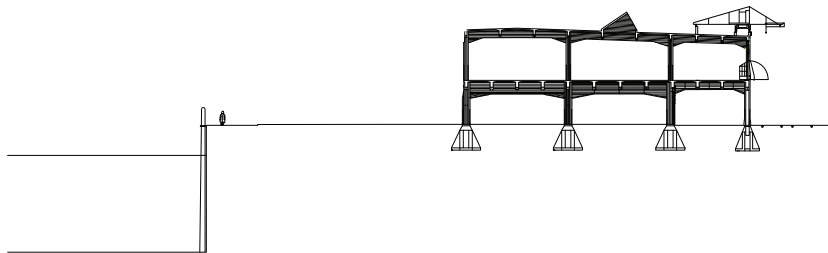
1901

de oplevering

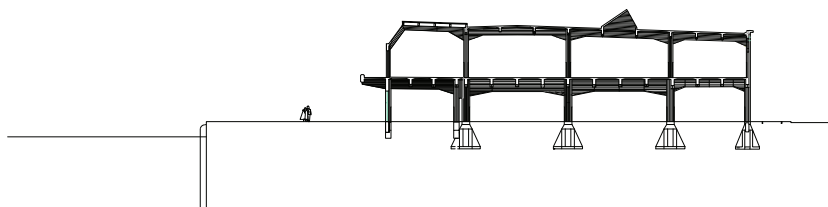
1944

het bombardement

1947

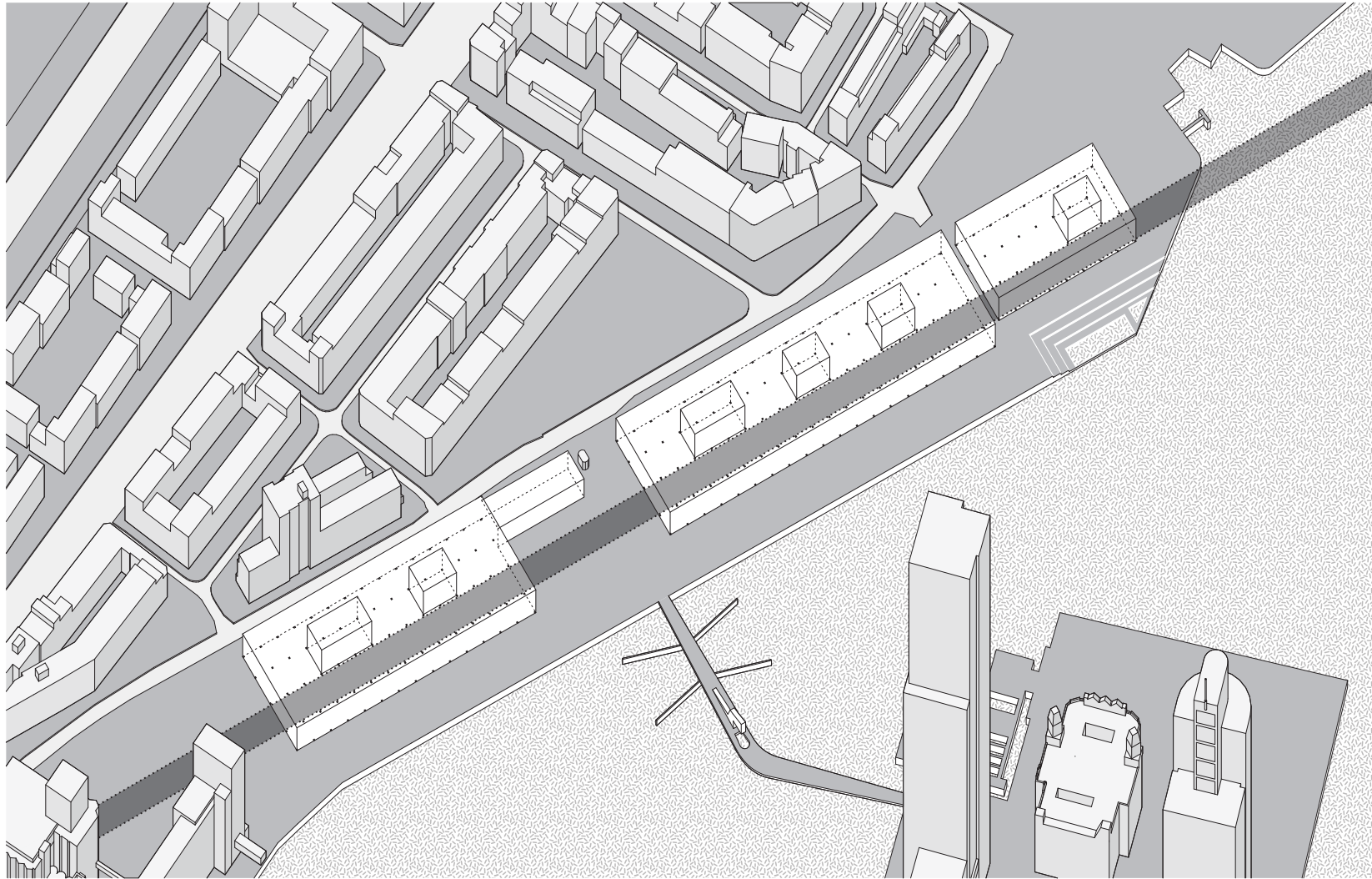
de brand

1951

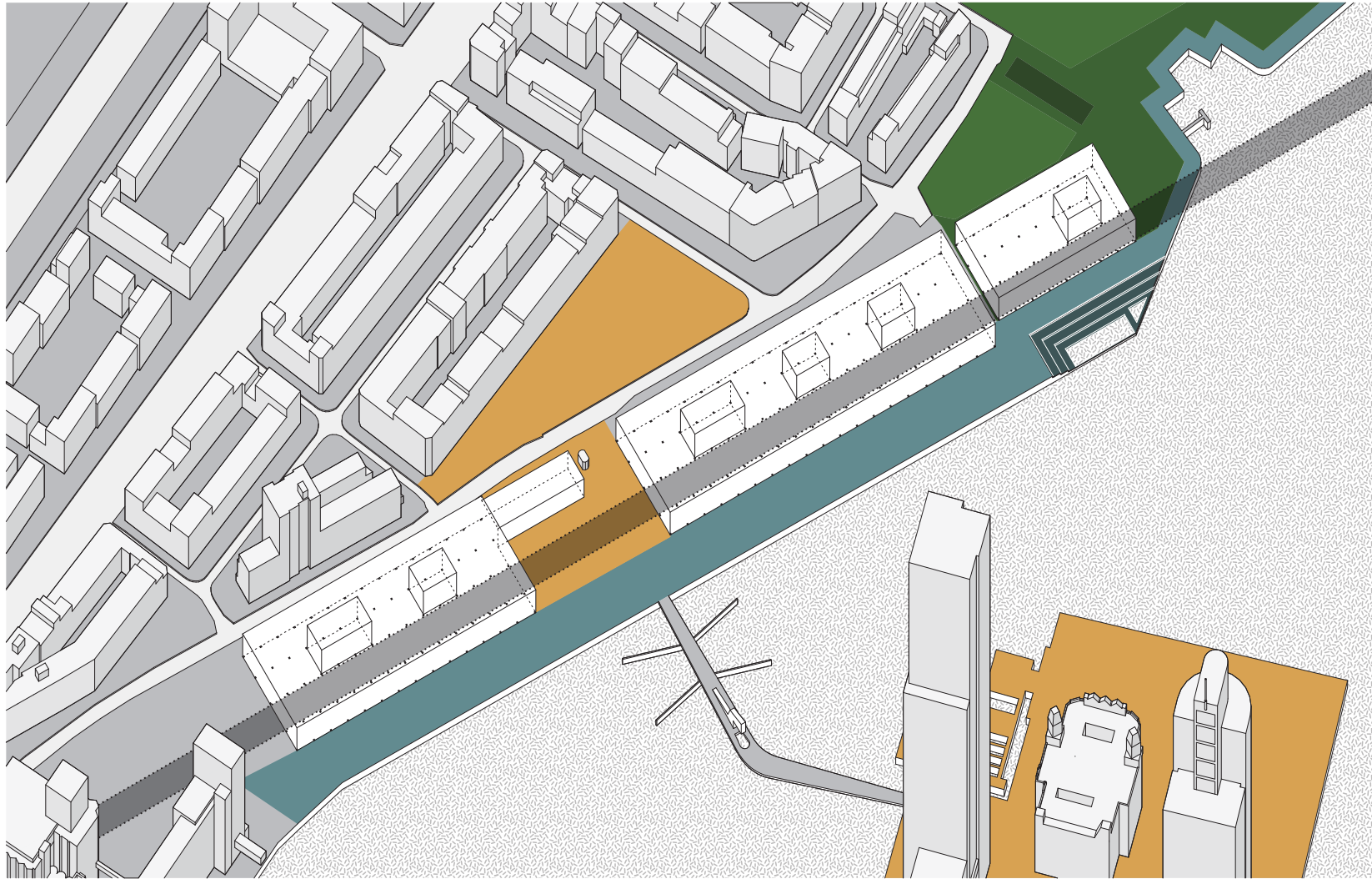
de aanbouw

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

de binnenstraat

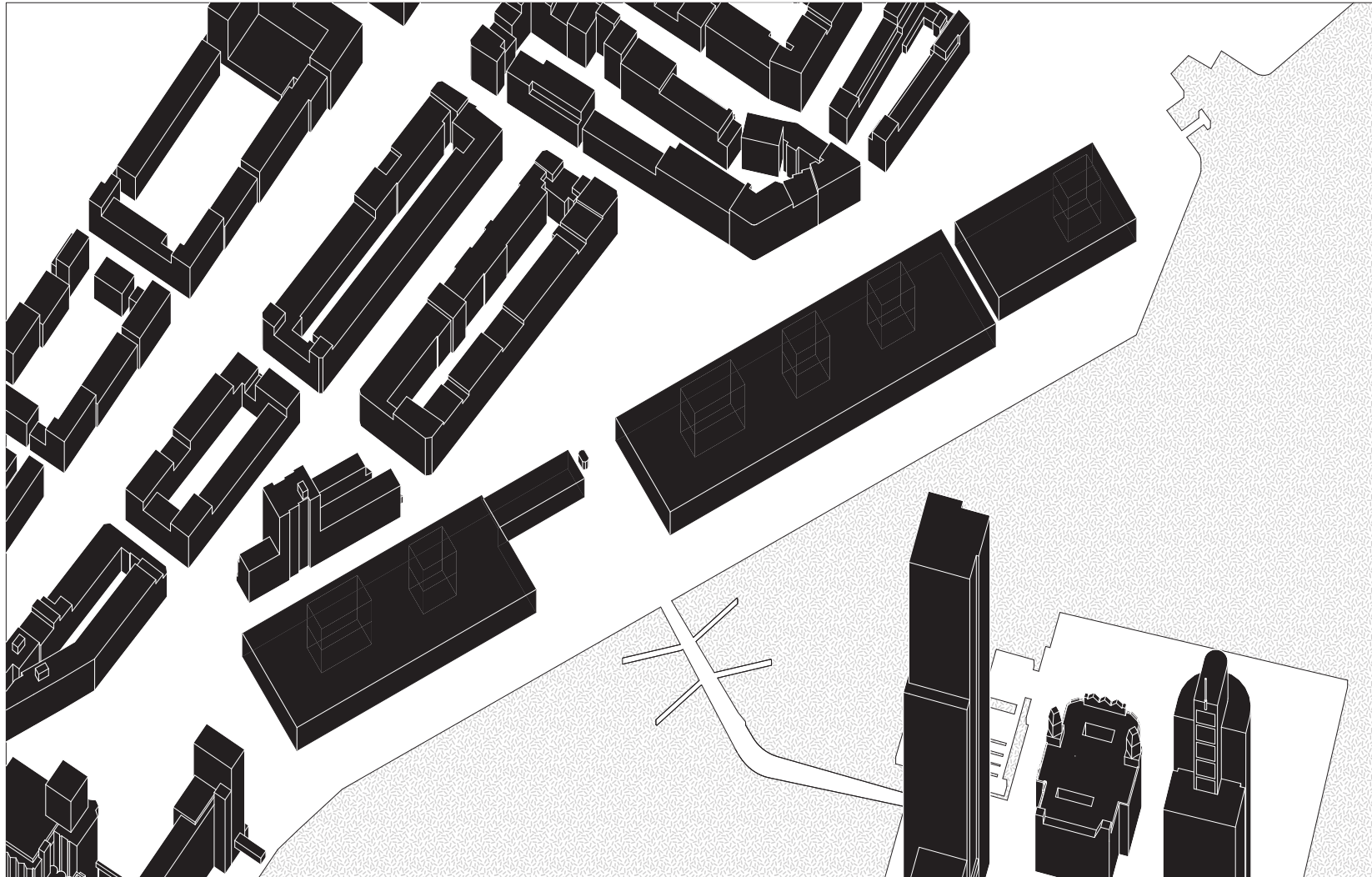
DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

verbinden van publieke ruimtes

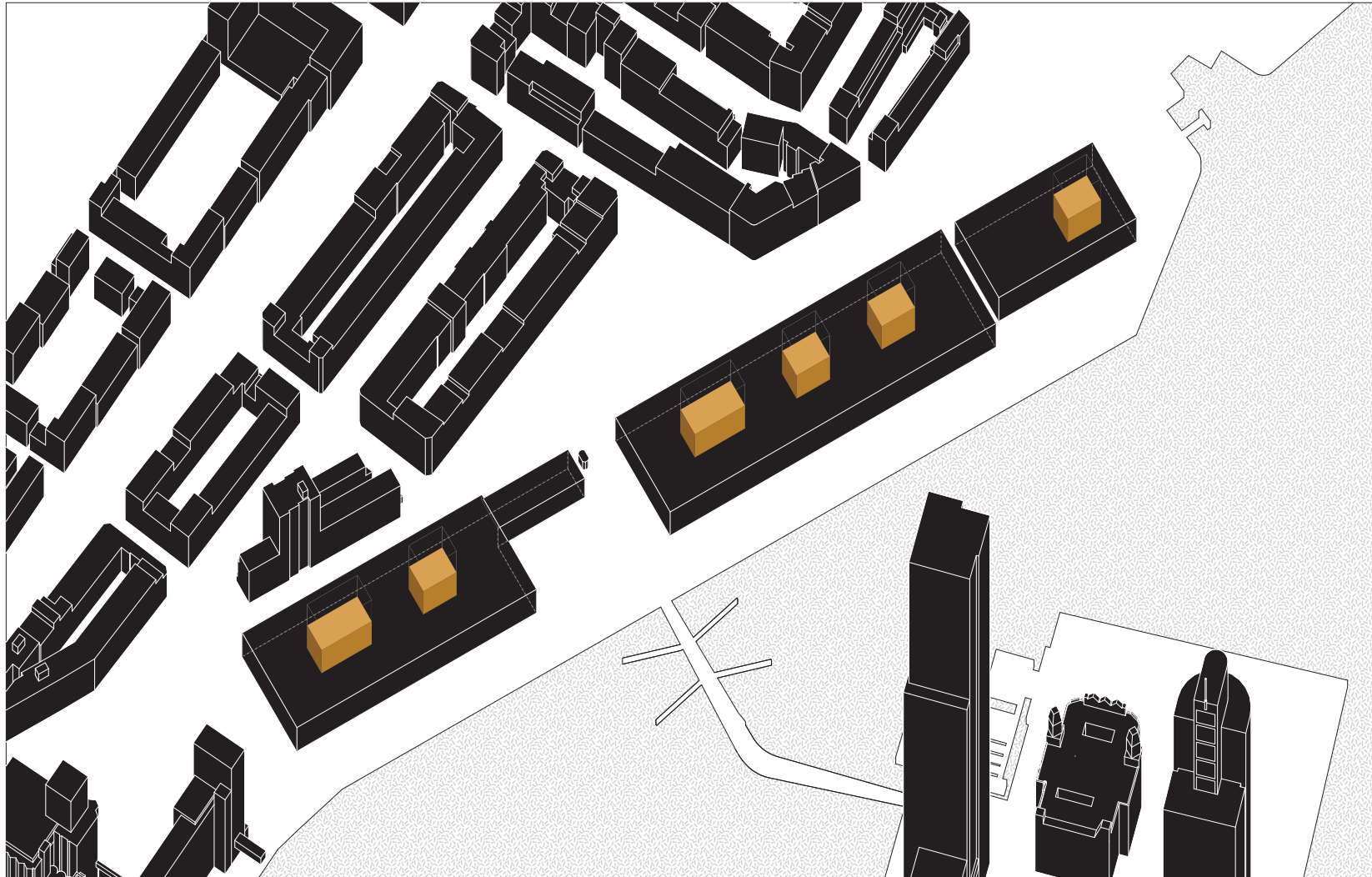
DE OPGAVE

een atmosferisch intermediair

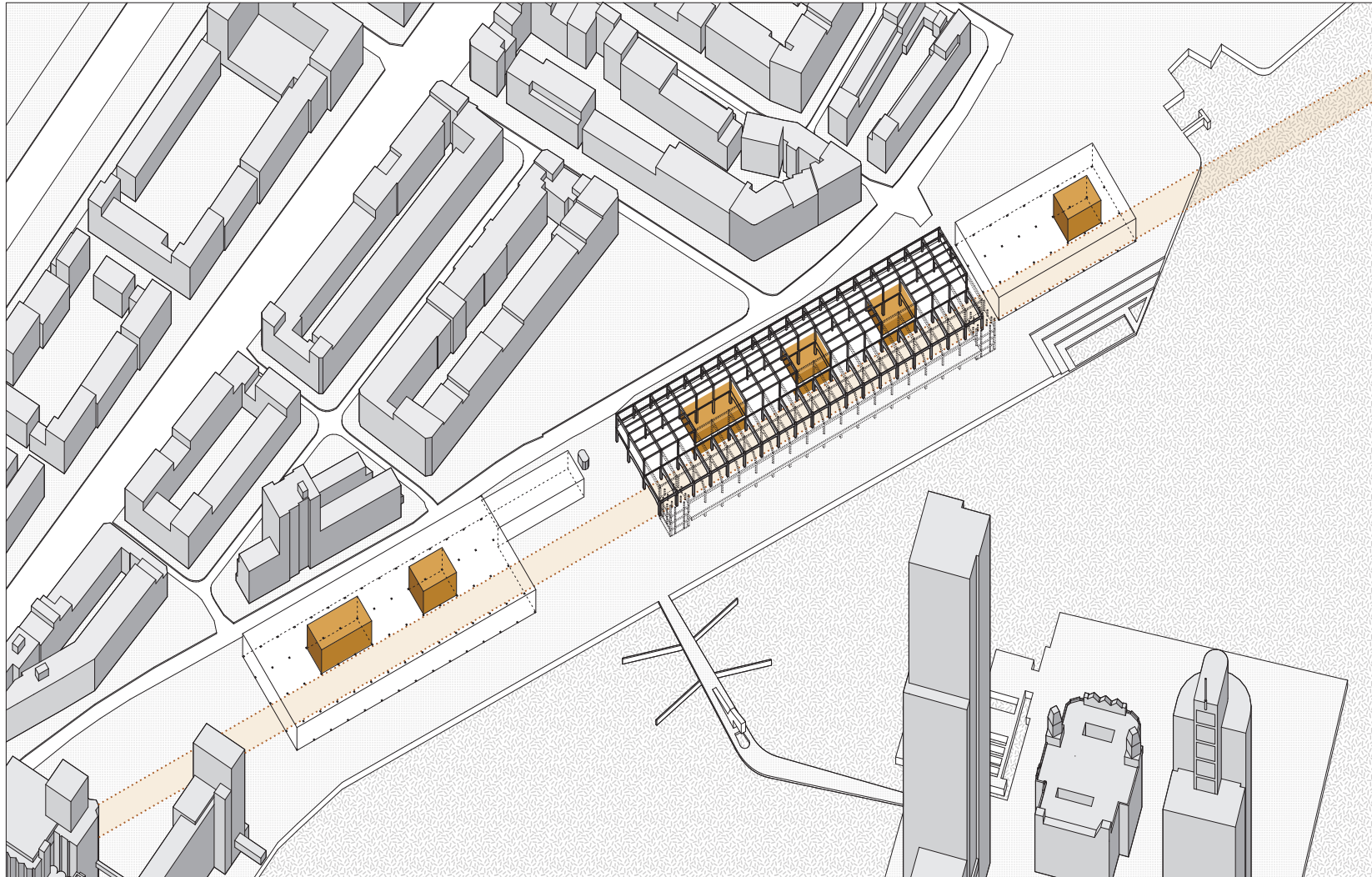
daglicht-probleem

DE OPGAVE
een atmosferisch intermediair

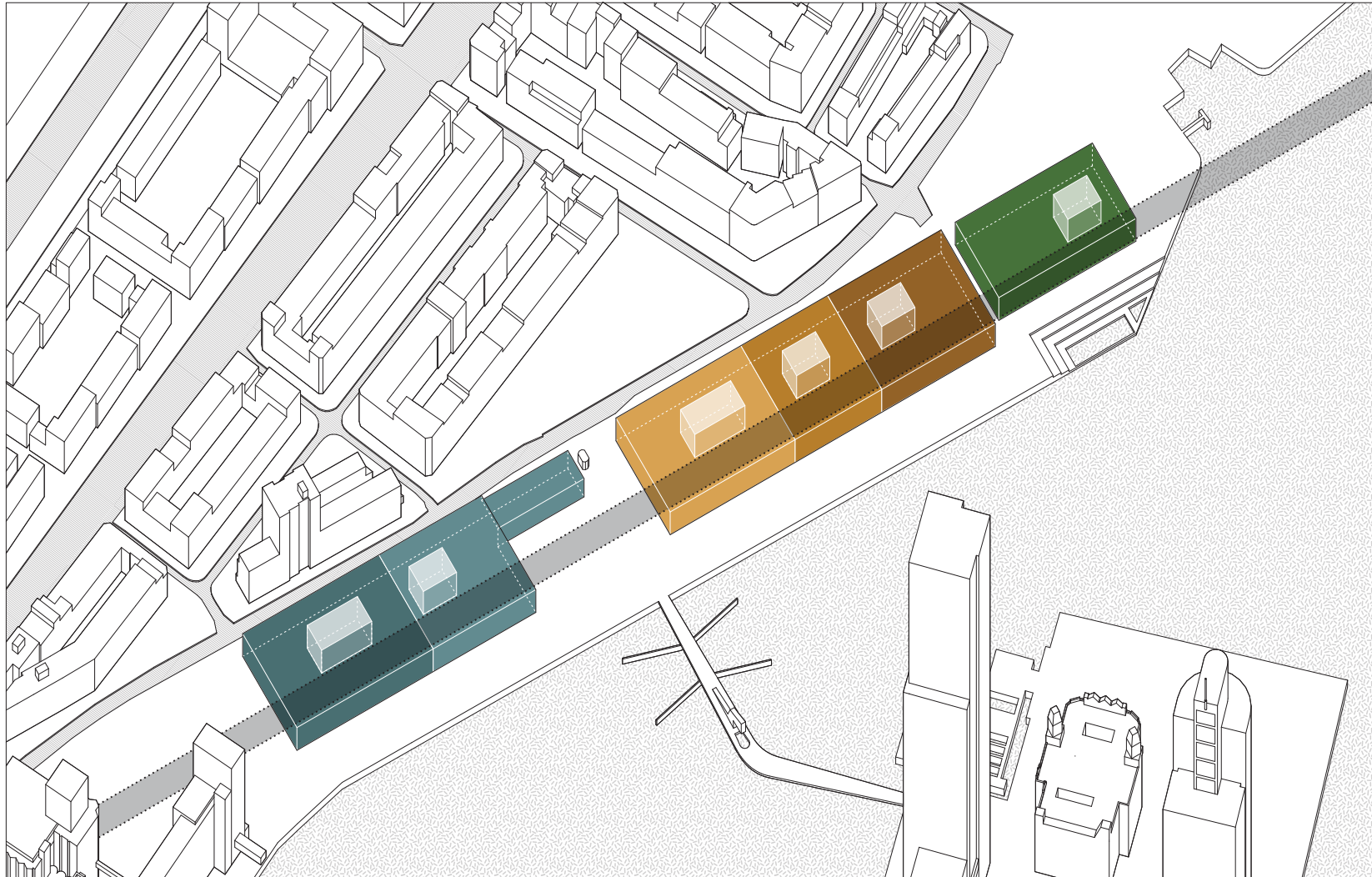
daglicht-ingrepen

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

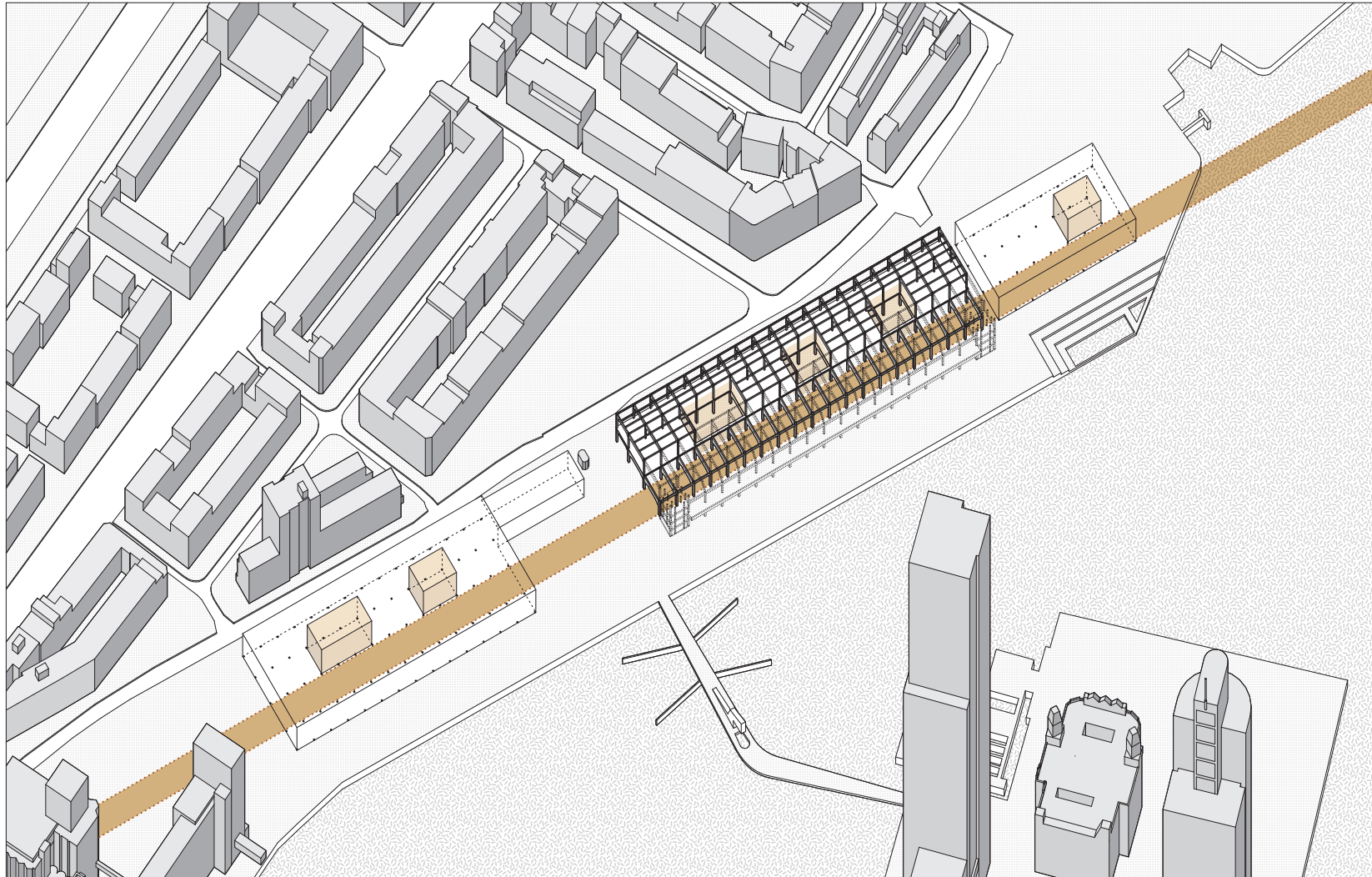
de binnenstraat & de binnenplein

DE OPGAVE
een atmosferisch intermediair

programmatische zones

DE OPGAVE
—
een atmosferisch intermediair

de binnenstraat & de binnenplein

DE UITGANGSPUNTEN

I.

EEN ARCHITECTONISCH INTERMEDIAR

II.

EEN SOCIAAL INTERMEDIAR

III.

EEN (ATMO)SFERISCH CONTINUÛM

I.

EEN ARCHITECTONISCH INTERMEDIAIR

industrieel ensemble & publiek domein

II.

EEN SOCIAAL INTERMEDIAIR

domein van de burger & sociale vereniging

III.

EEN (ATMO)SFERISCH CONTINUÛM

historische karakter & de Rotterdamse cultuur

HET ENSEMBLE

de havenarchitectuur van Katendrecht

HET ENSEMBLE

een robuust architectonisch geheel

havenarchitectuur aan de rijnkade

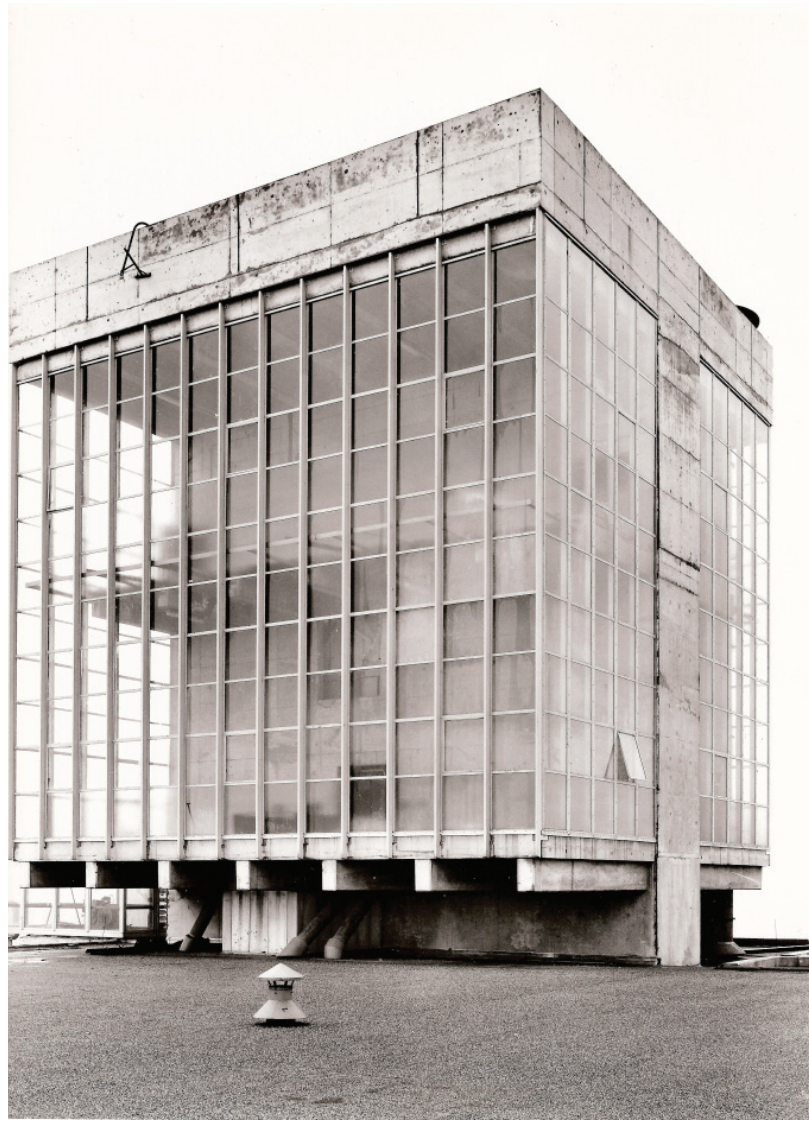

HET ENSEMBLE

een robuust architectonisch geheel

Codrico Meelfabriek Rotterdam, 1975

HET ENSEMBLE

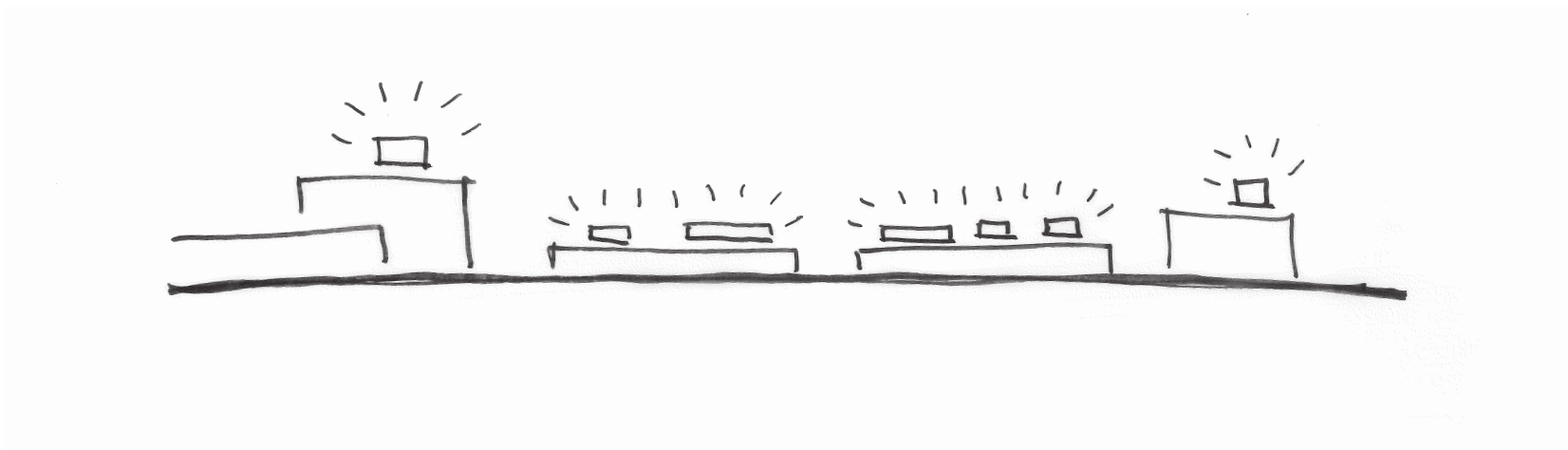
een robuust architectonisch geheel

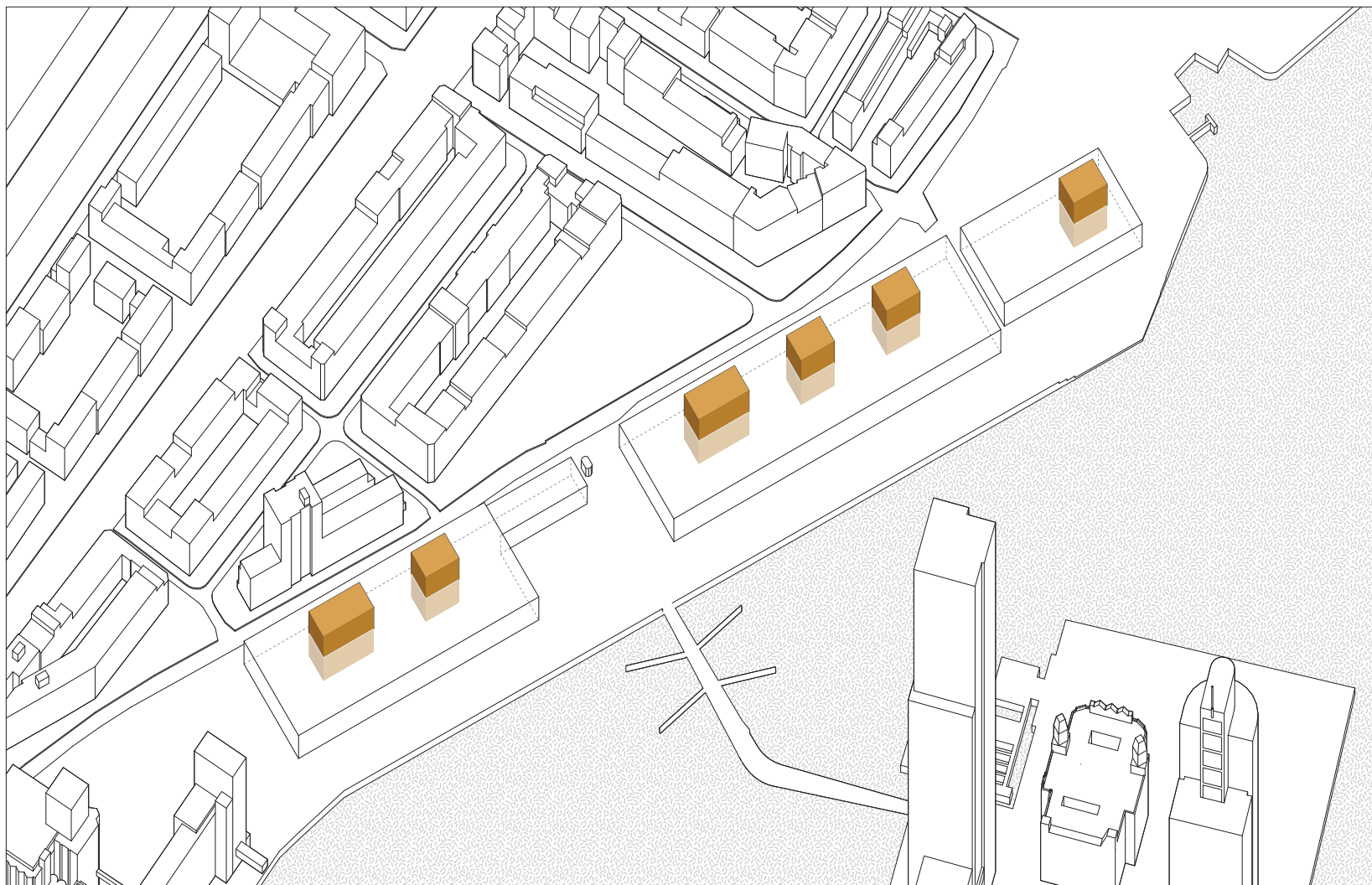
zicht op de San Francisco loods vanaf de Rijnhaven
omstreeks 1943

HET ENSEMBLE

een robuust architectonisch geheel

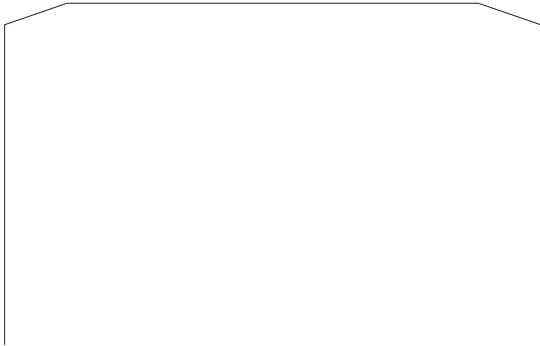
HET ENSEMBLE
—
een robuust architectonisch geheel

de lantaarns

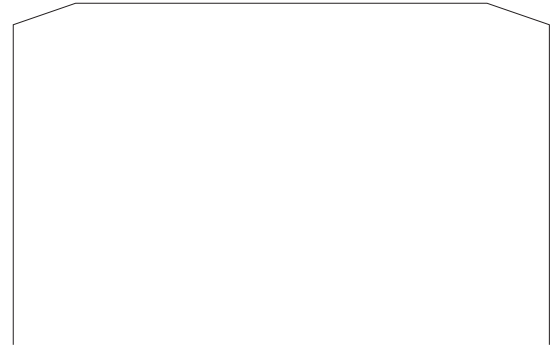
DE HAL

'Het Rotterdams Ruim'

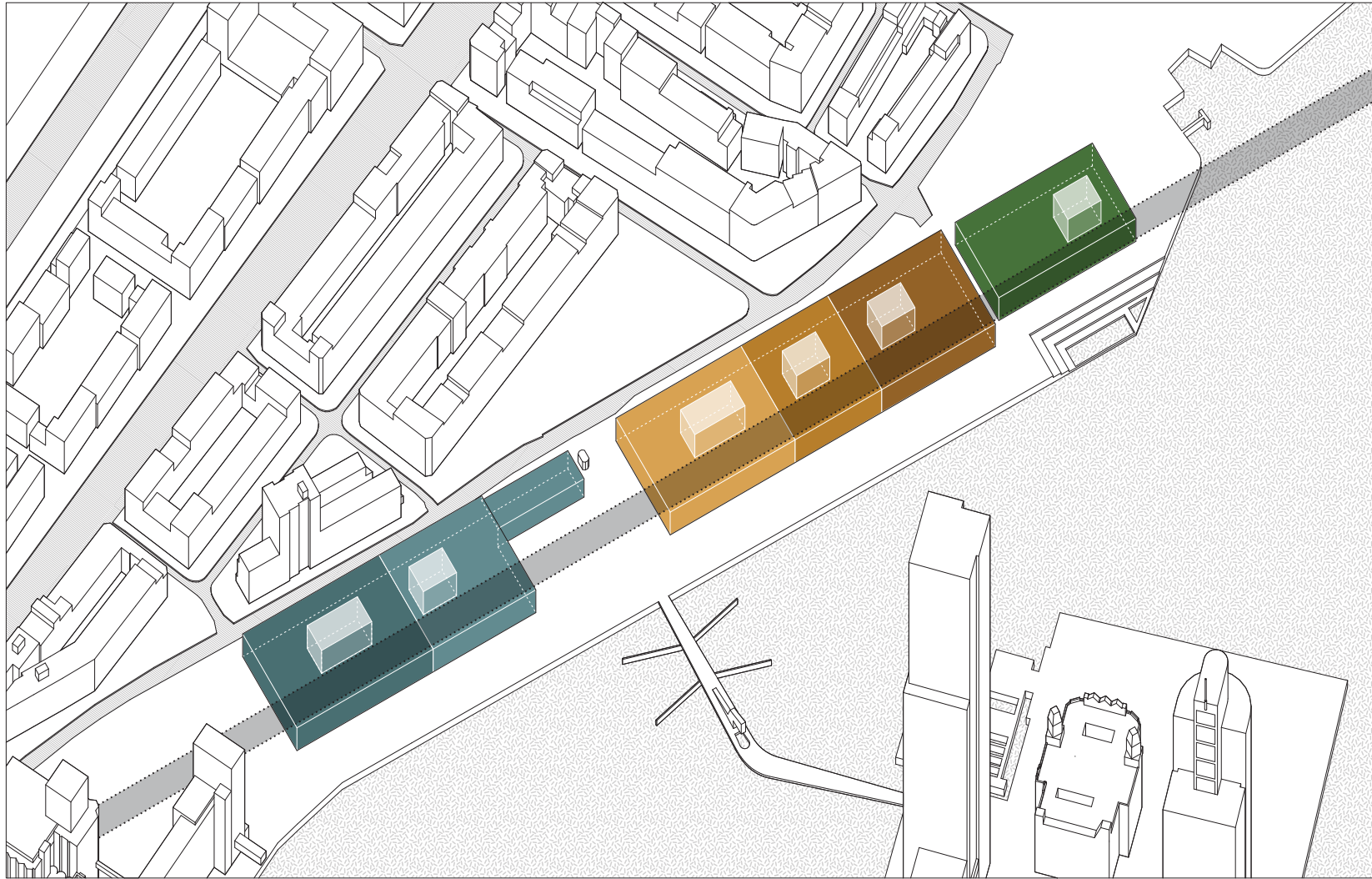

HET ROTTERDAMS RUIM

een civiel centrum aan de maas

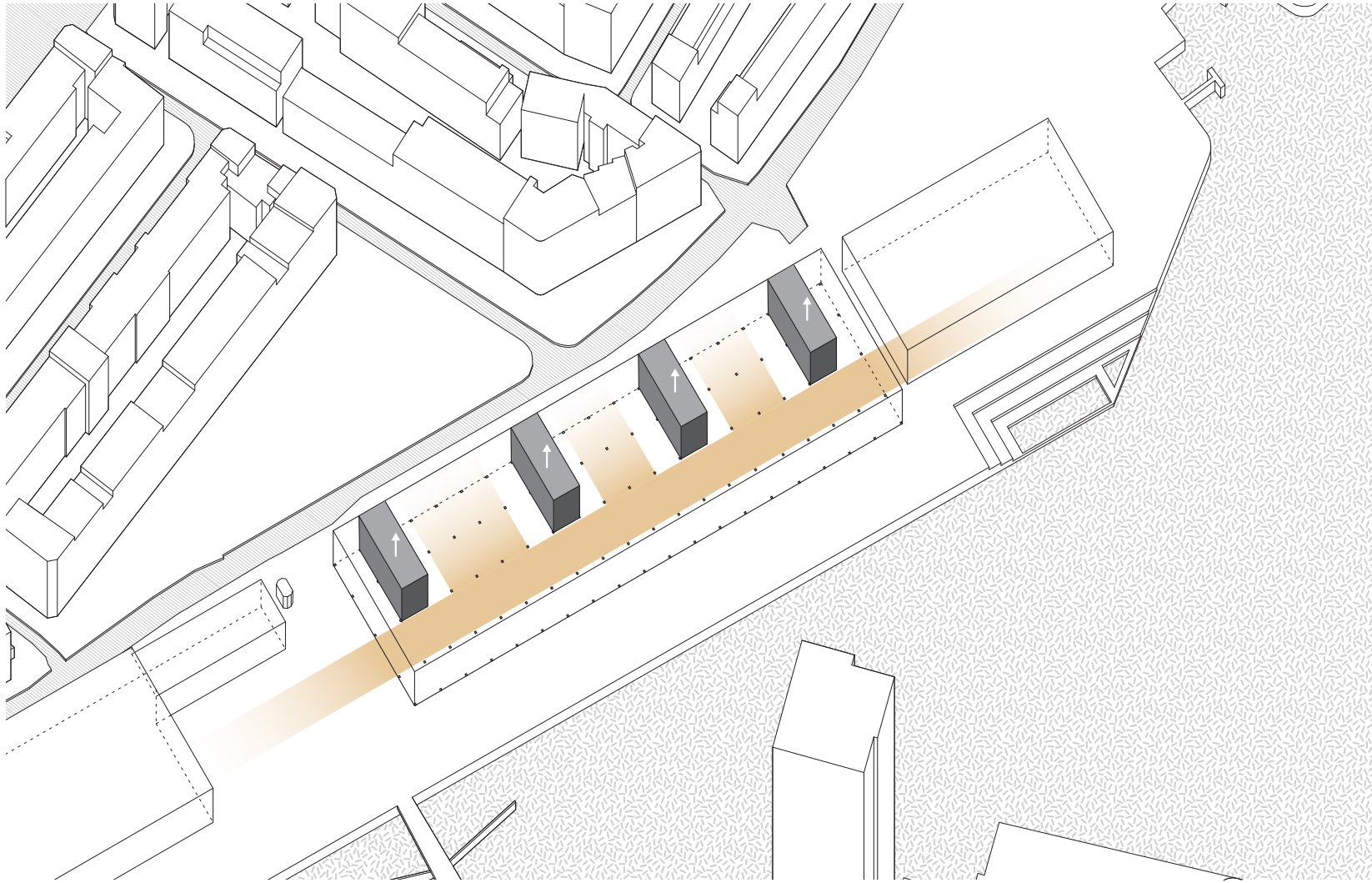

HET ROTTERDAMS RUIM
een civiel centrum aan de Maas

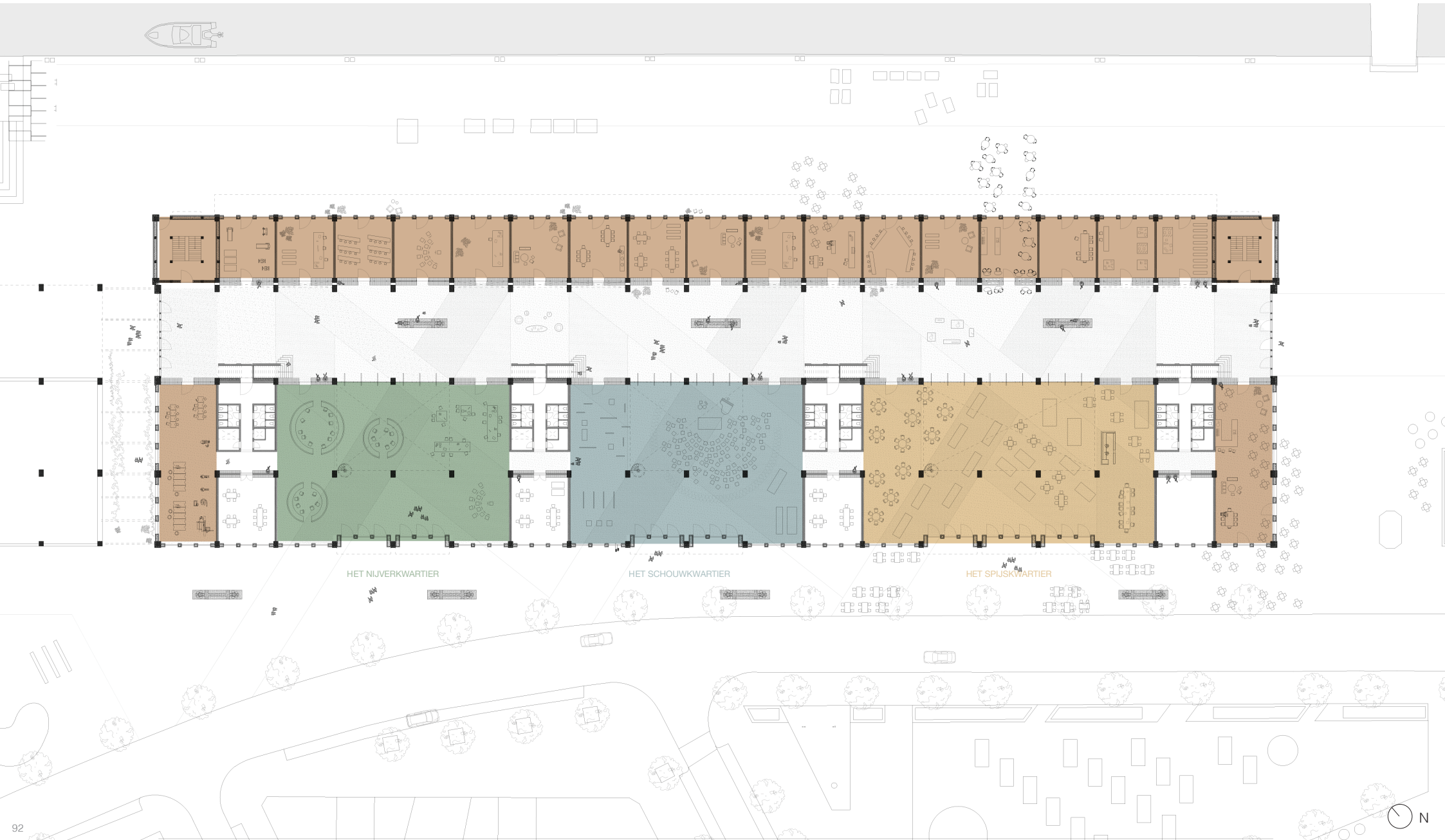
programmatie zones

HET ROTTERDAMS RUIJ
—
een civiel centrum aan de Maas

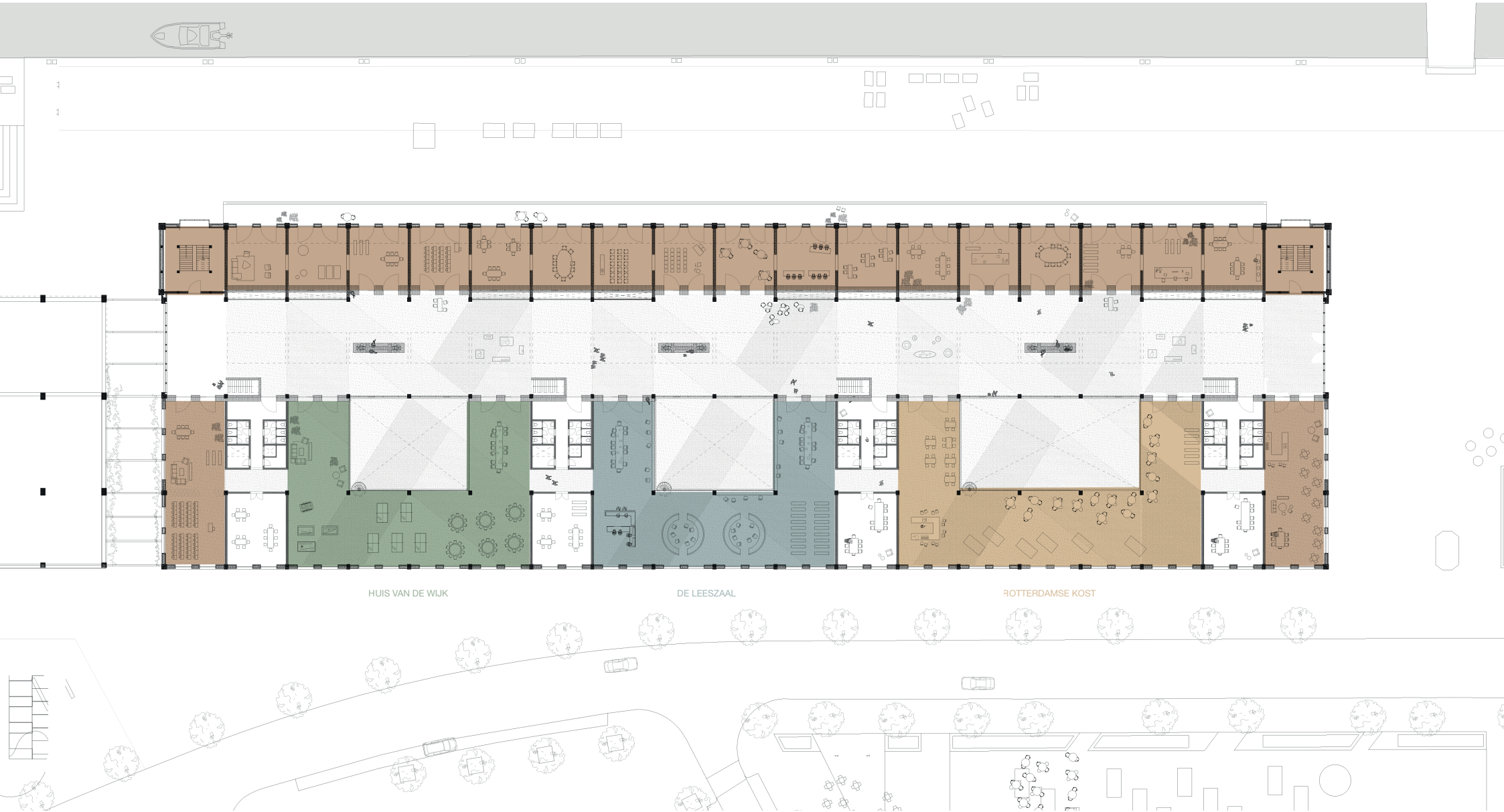

hoofdontsluiting

HET ROTTERDAMS RUIJ
een civiel centrum aan de Maas

HET ROTTERDAMS RUIM
een civiel centrum aan de Maas

HUIS VAN DE WIJK

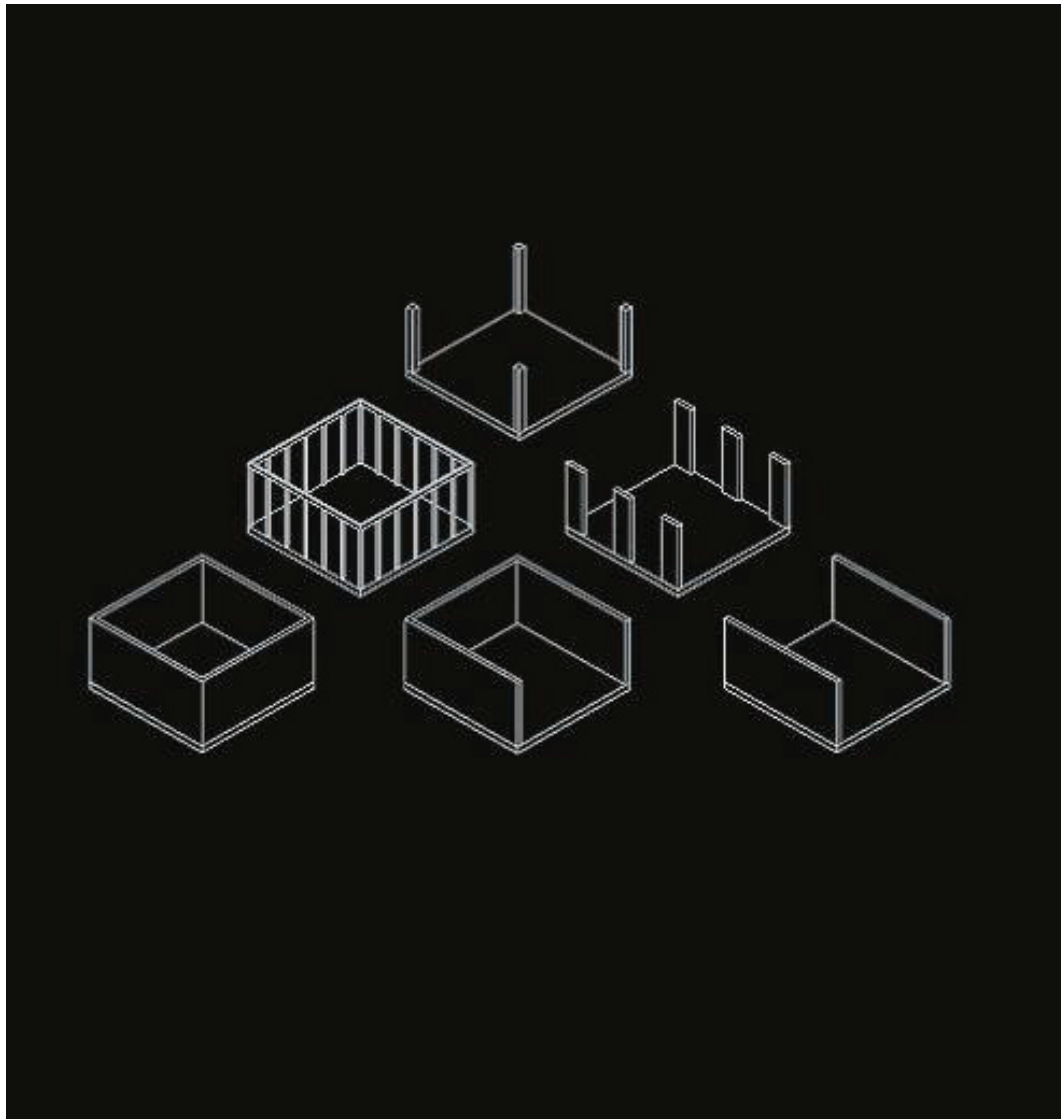
DE LEESZAAL

ROTTERDAMSE KOST

DE GEVELS

de dragers van het collectief

John Habraeken

'DRAGER & INBOUW'

toekomstbestendige architectuur

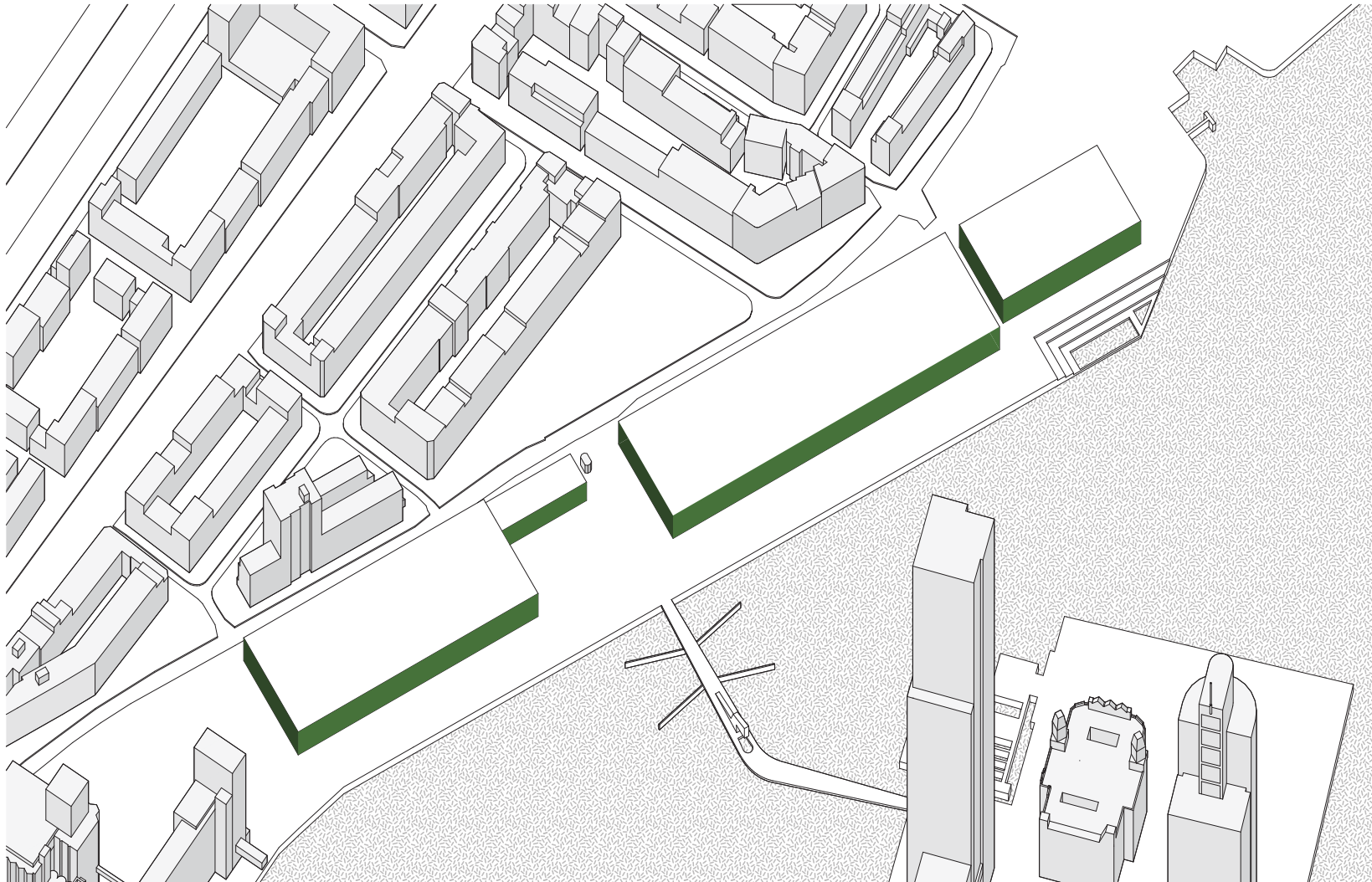
- De Drager representeert het collectief
- De Invulling representeert het individu

DE STRUCTUUR

een waardestelling van het bestaande

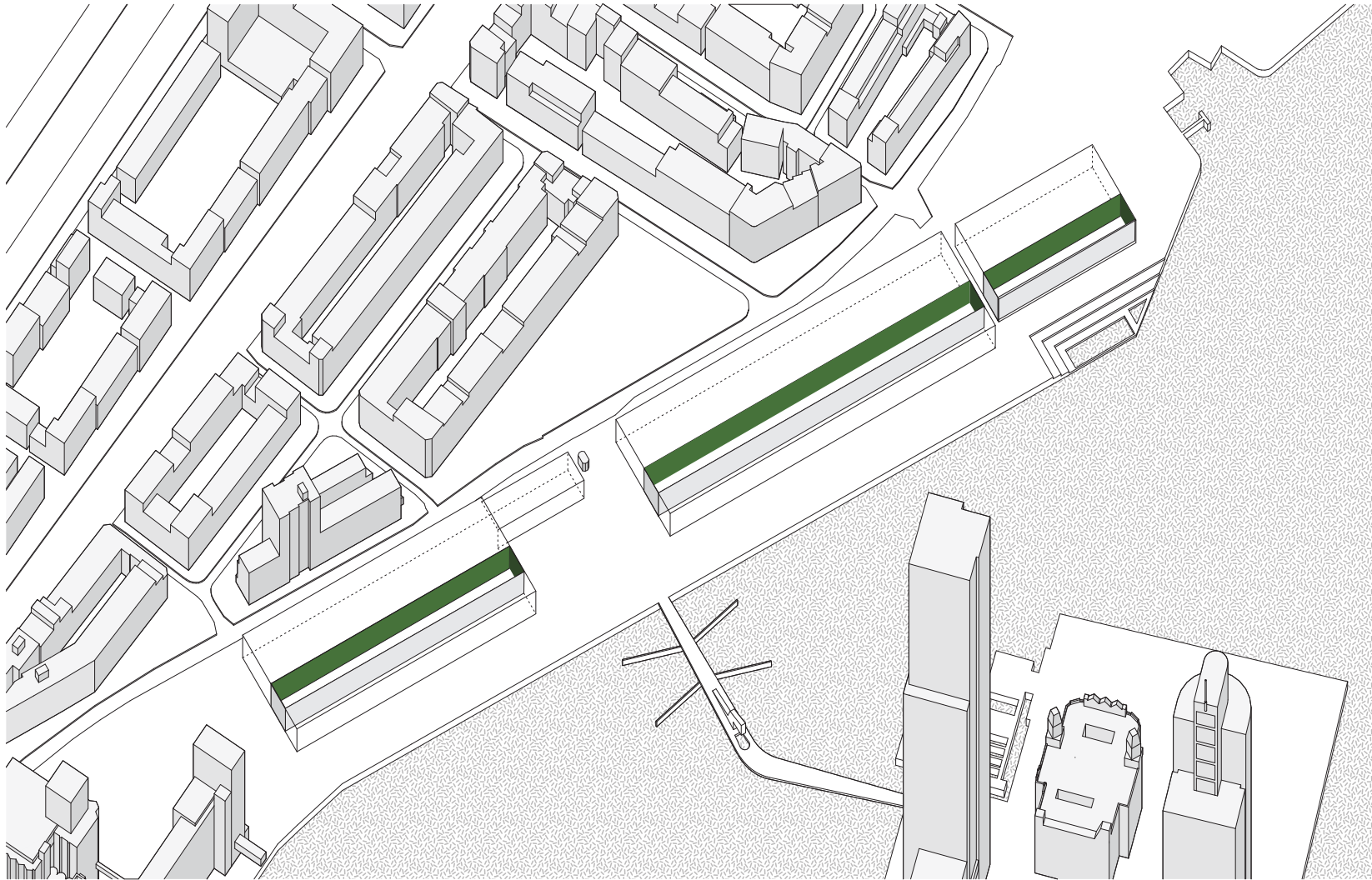

DE DRAGERS
een toekomstbestendig collectief

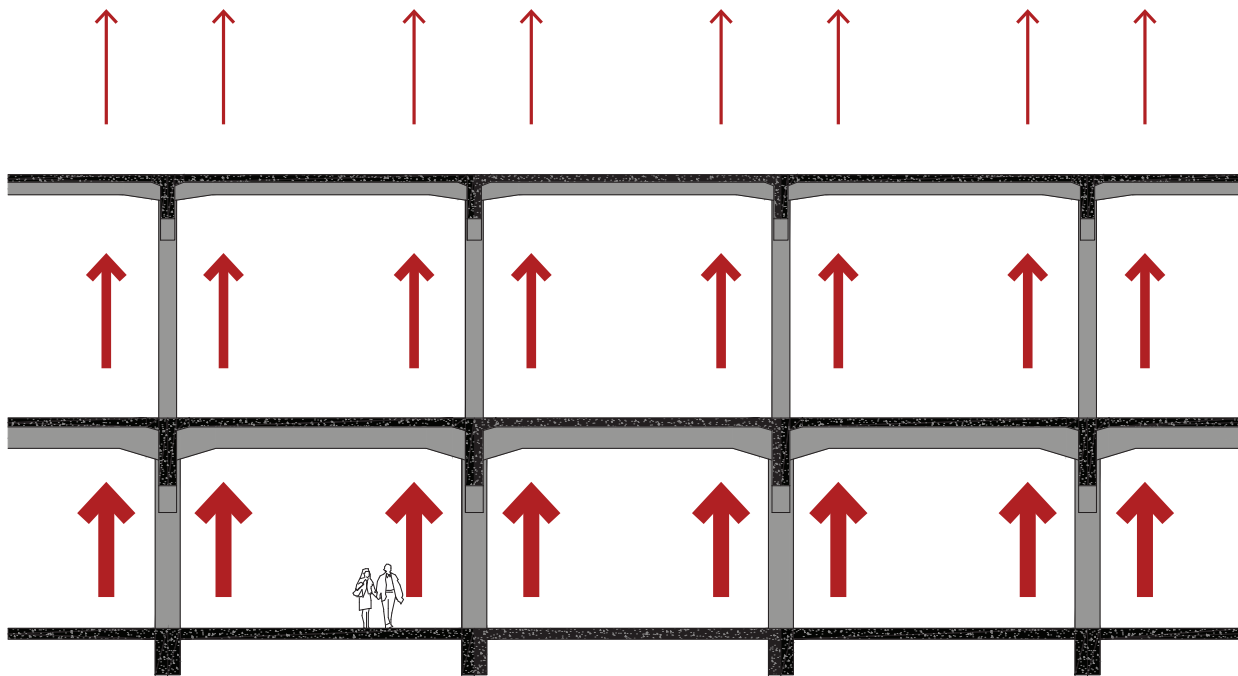
de buitenschil

DE DRAGERS
een toekomstbestendig collectief

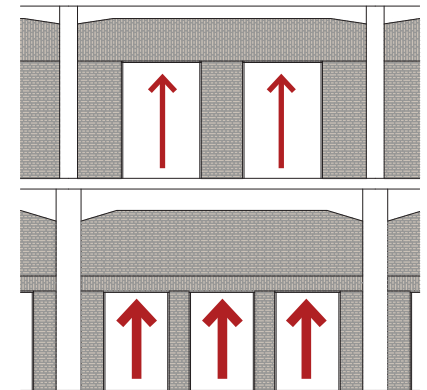

de binnenschil

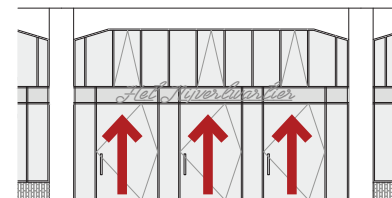
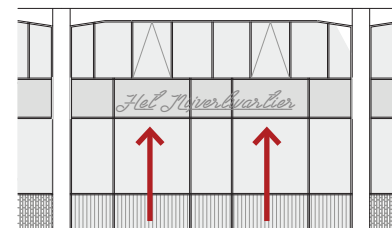
DE GEVELS
een thema van verdichting

DE GEVELS
een thema van verdichting

DE GEVELS
een thema van verdichting

DE GEVELS

een thema van verdichting

DE GEVELS

een thema van verdichting

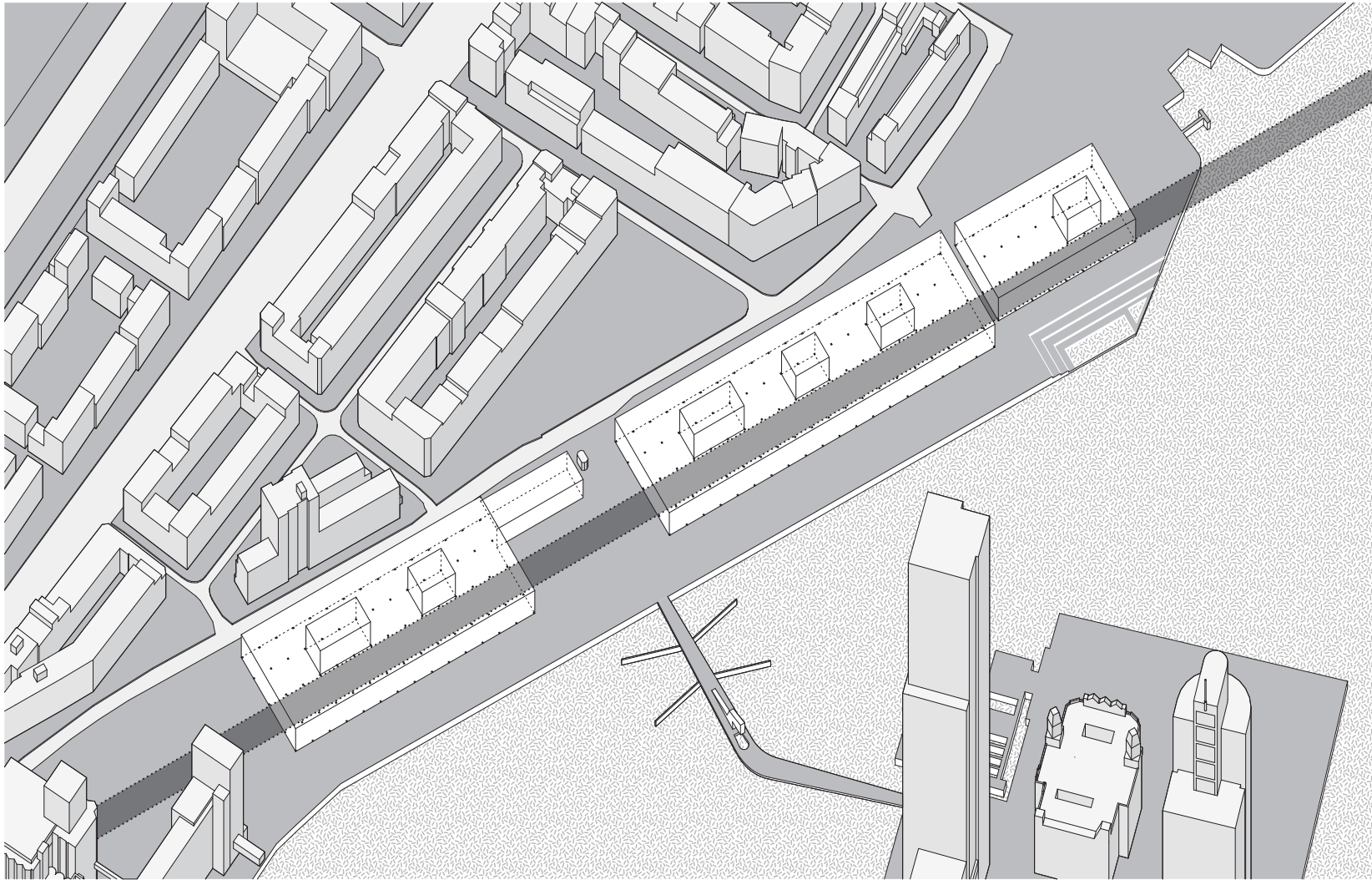

DE BINNENSTRAAT

de richting van een publiek interieur

DE BINNENSTRAAT

de richting van een publiek interieur

de binnenstraat

De Rotterdamse Passage (1879-1940)

DE BINNENSTRAAT

- publiek interieur
- directieve ruimte
- begeleidt stedelijke stromen
- verzamelt interieur stromen
- geeft expressie aan de betekenisgeving van de plek

DE BINNENSTRAAT

de richting van een publiek interieur

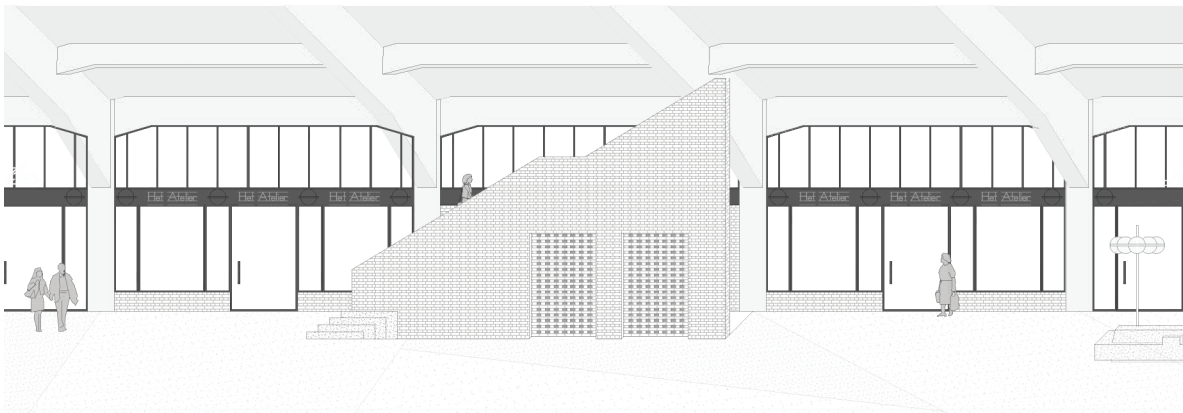

HET BINNENPLEIN

DE BINNENSTRAAT

DE BINNENSTRAAT

de richting van een publiek interieur

DE BINNENGEVEL

- een ruimte van circulatie en orientatie
- het verbinden van binnenstraat en binnenplein
- een intermediair tussen exterieur en interieur
- het stimuleren van ongeregiseerd verblijf
- een scherm dat de achterliggende functies communiceert
- een expressie van het collectief

DE BINNENSTRAAT

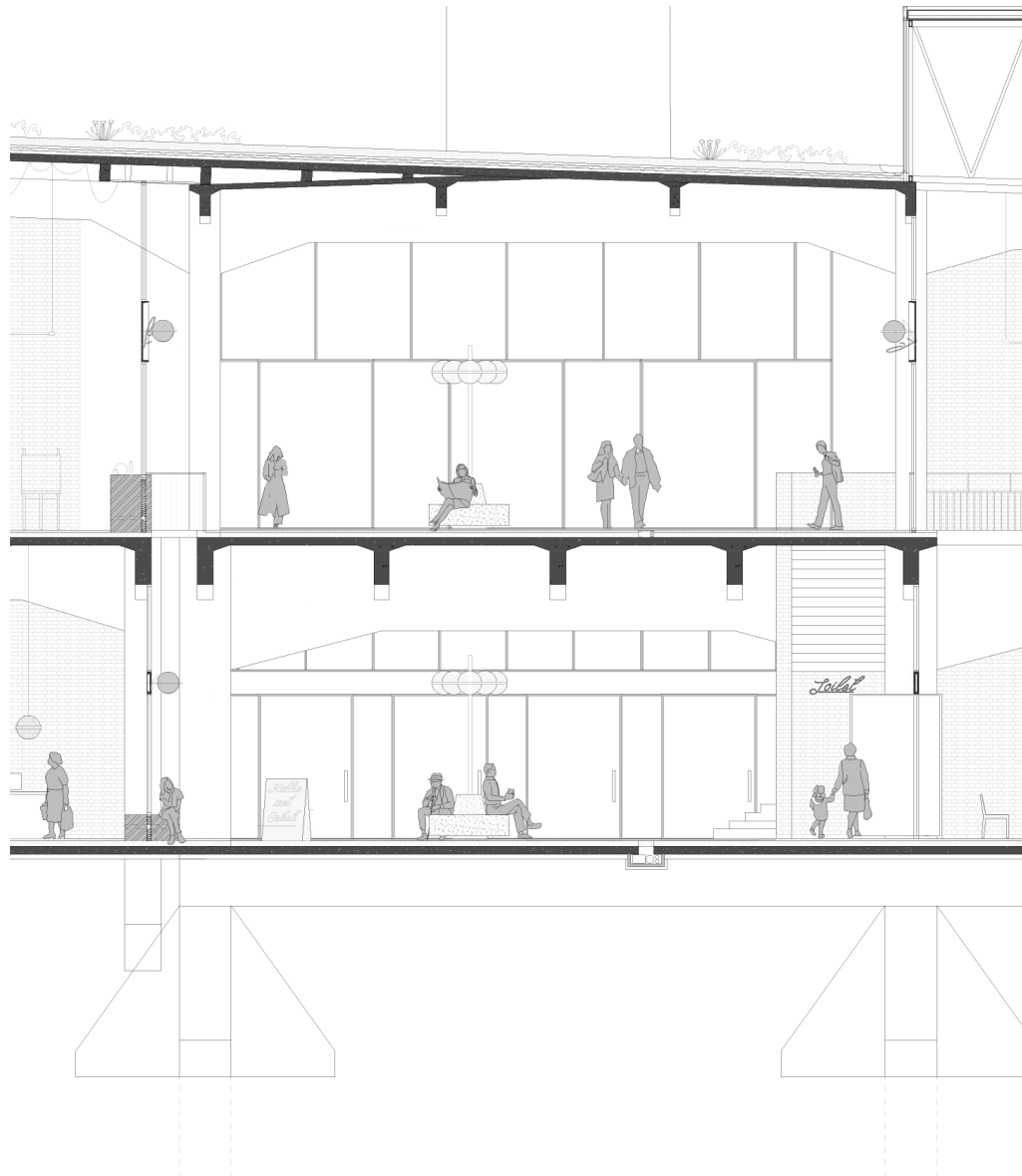
de richting van een publiek interieur

DE BINNENGEVEL

- clustering van gebruiksstromen
- architectonische hiërarchie
 - een 'verhard interieur'
- functionele verblijfs-elementen
- mogelijkheid tot expressie

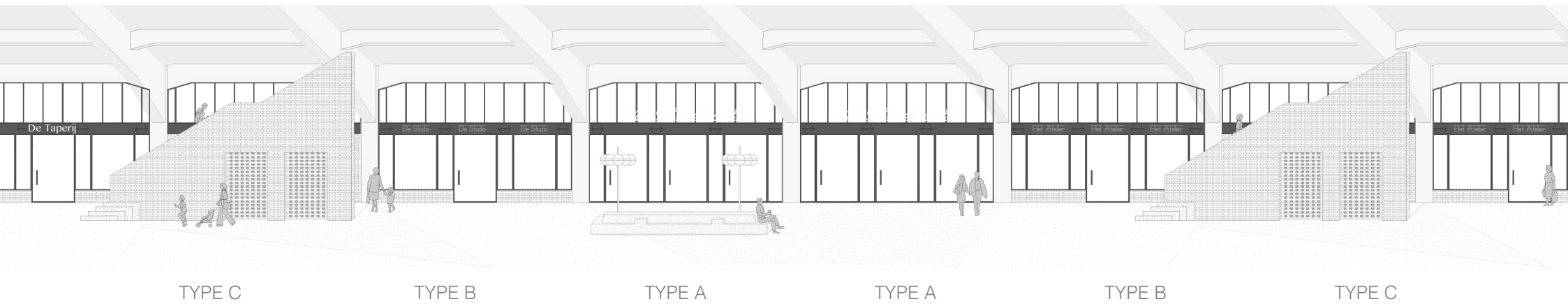
DE BINNENSTRAAT
clustering gebruiksstromen

DE BINNENSTRAAT
clustering gebruiksstromen

DE BINNENSTRAAT
architectonische hiërarchie

DE BINNENSTRAAT
architectonische hiërarchie

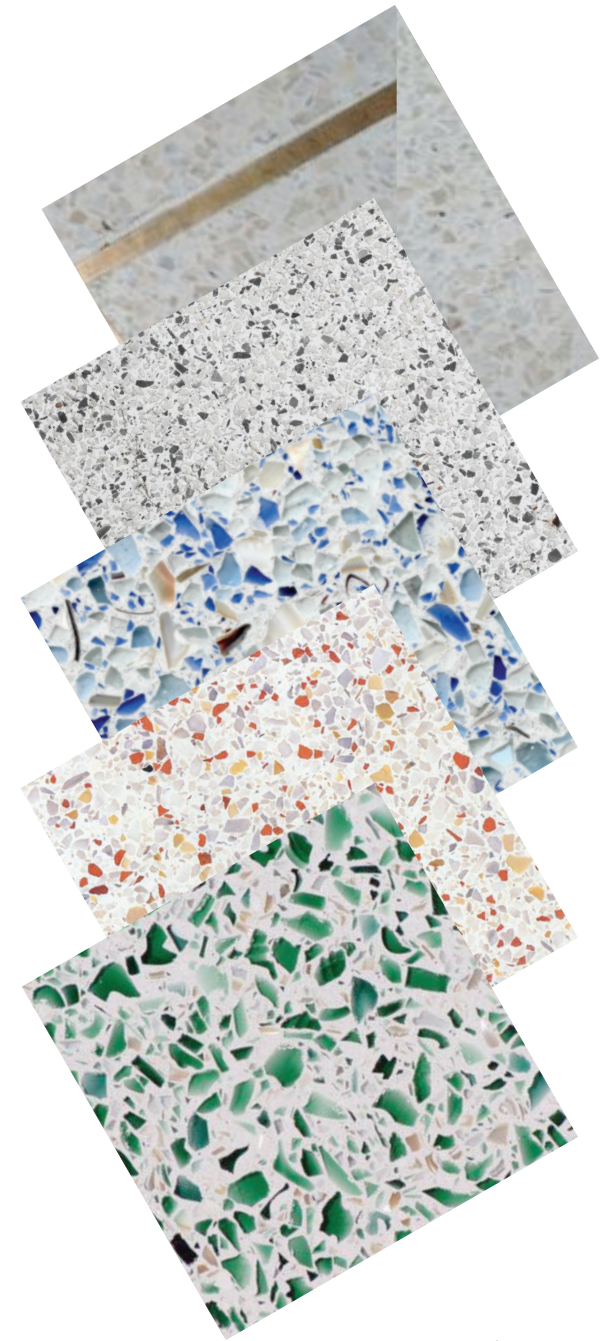
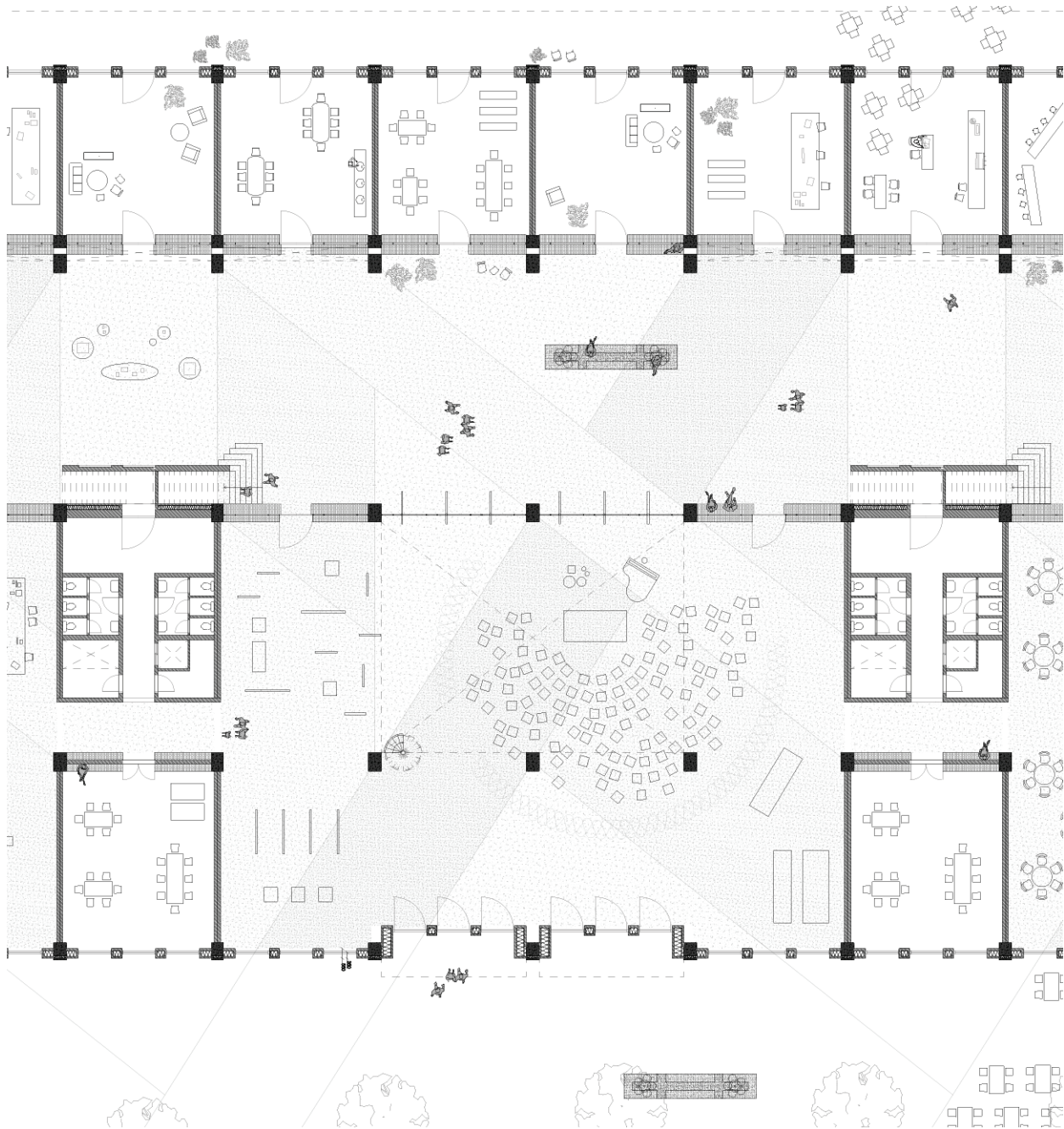
DE BINNENSTRAAT
architectonische hiërarchie

DE BINNENSTRAAT
architectonische hiërarchie

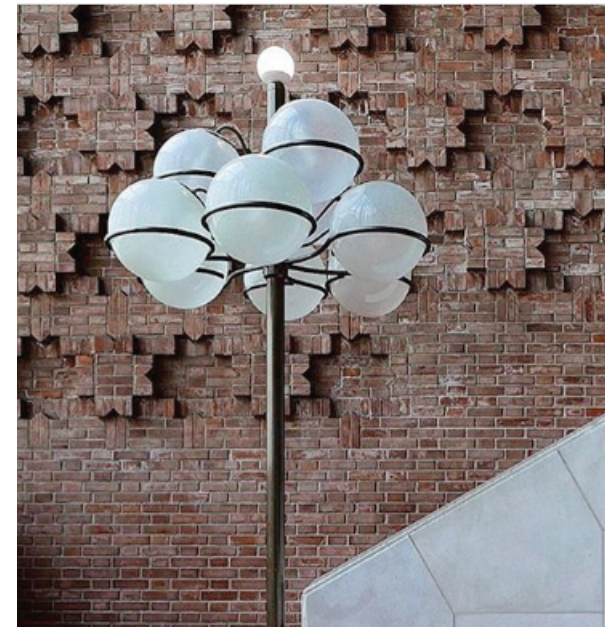
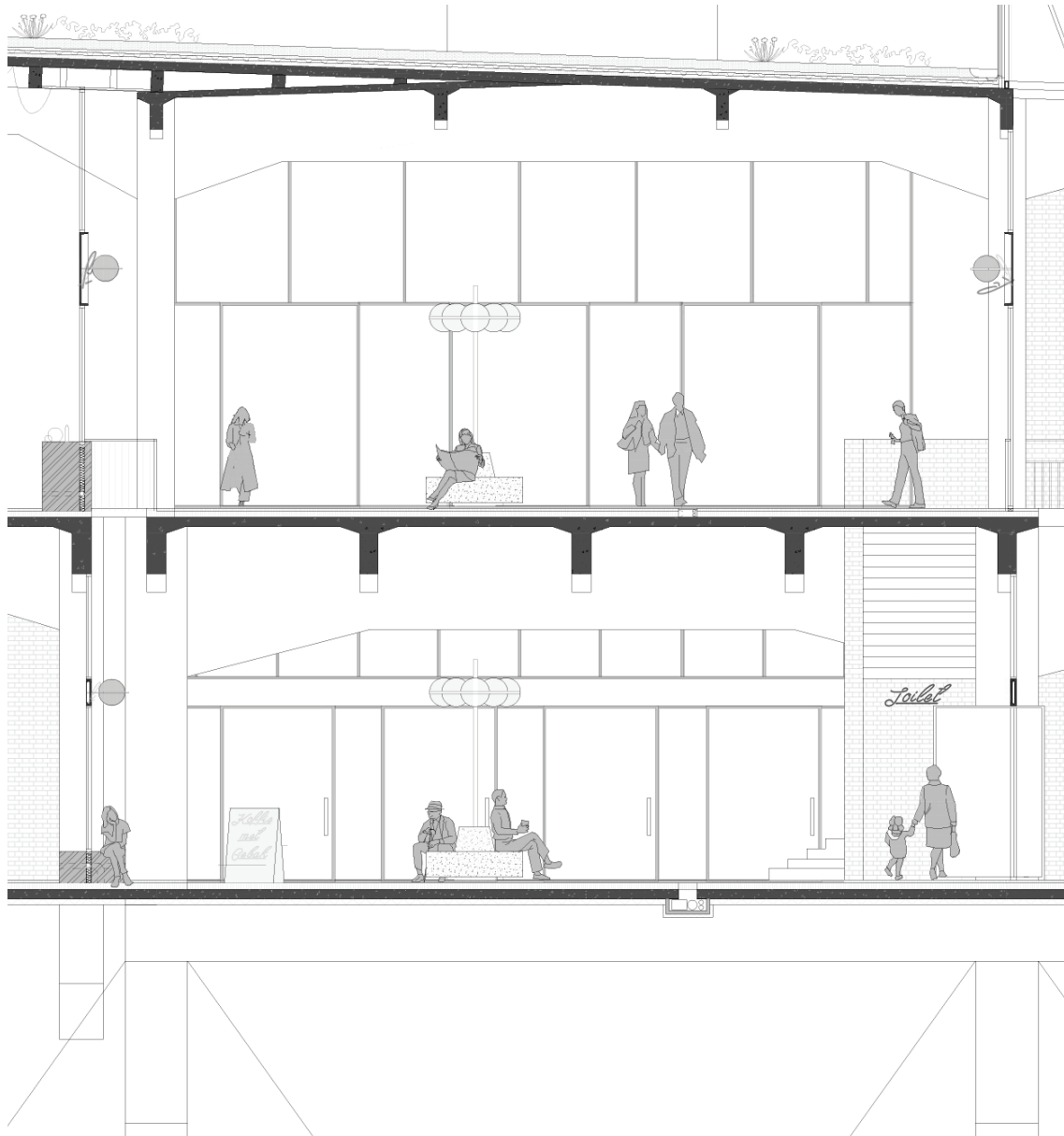

DE BINNENSTRAAT
een 'verhard interieur'

terrazzo beton

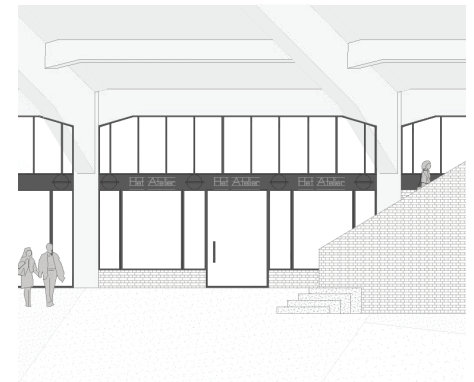
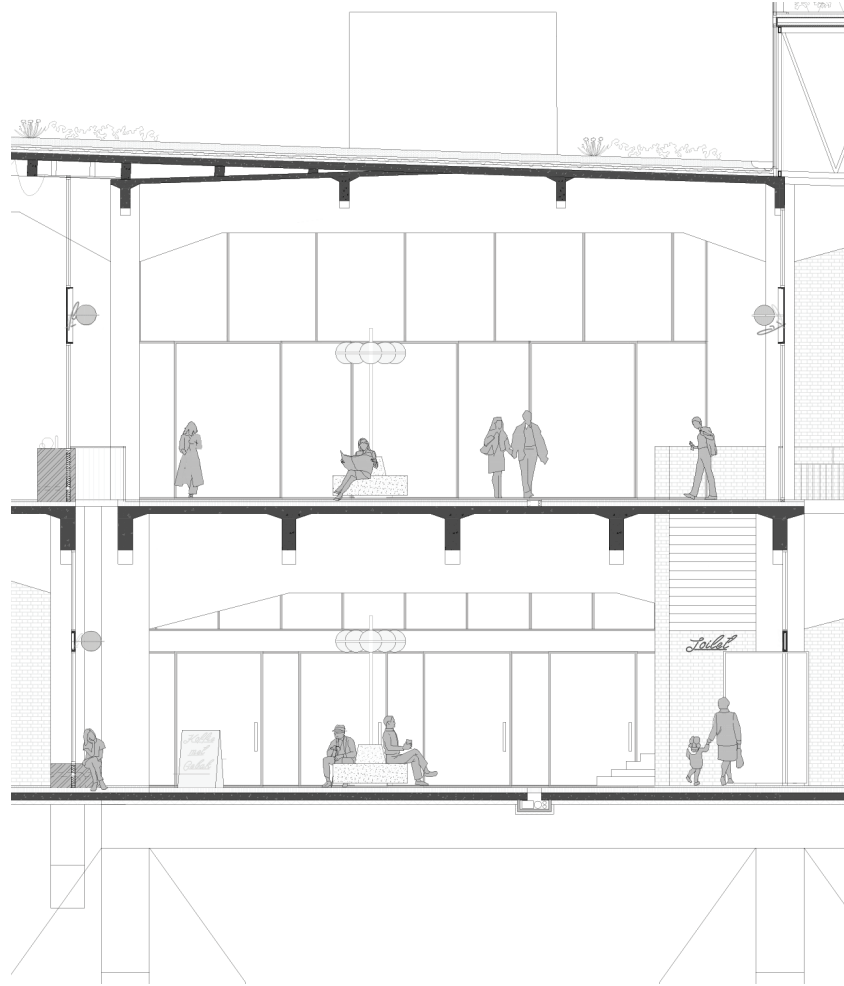
DE BINNENSTRAAT
een 'verhard interieur'

DE BINNENSTRAAT
een 'verhard interieur'

DE BINNENSTRAAT
functionele verblijfelementen

DE BINNENSTRAAT
functionele verblijfs-elementen

DE BINNENSTRAAT
mogelijkheid tot expressie

DE BINNENSTRAAT

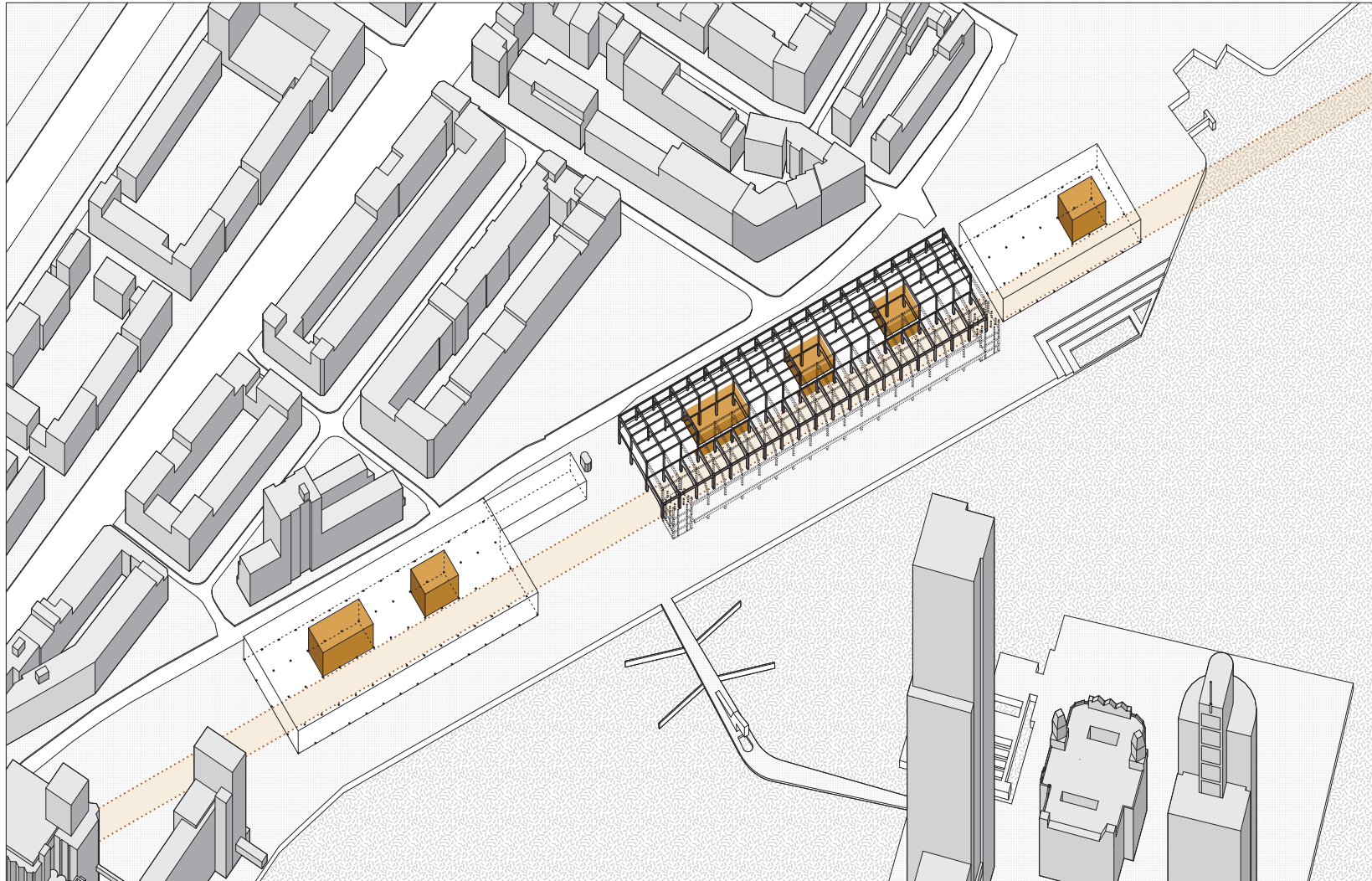
de richting van een publiek interieur

HET BINNENPLEIN

de kern van een publiek interieur

HET BINNENPLEIN
de kern van een publiek interieur

het binnenplein

HET BINNENPLEIN

de kern van een publiek interieur

Halles Centrales de Paris, Victor Baltard 1875

HET BINNENPLEIN

- publiek interieur
- centrale ruimte
- plek van samenkomst & interactie
- verzamelt sociale activiteiten
 - geeft expressie aan de betekenisgeving van de plek

HET BINNENPLEIN

de kern van een publiek interieur

HET BINNENPLEIN

- een gevoel van vrijheid
- suggesties & aanleidingen
- stimulatie van toeëigening

HET BINNENPLEIN
de kern van een publiek interieur

HET BINNENPLEIN

DE BINNENSTRAAT

HET BINNENPLEIN

de kern van een publiek interieur

HET BINNENPLEIN

de kern van een publiek interieur

HET BINNENPLEIN

de kern van een publiek interieur

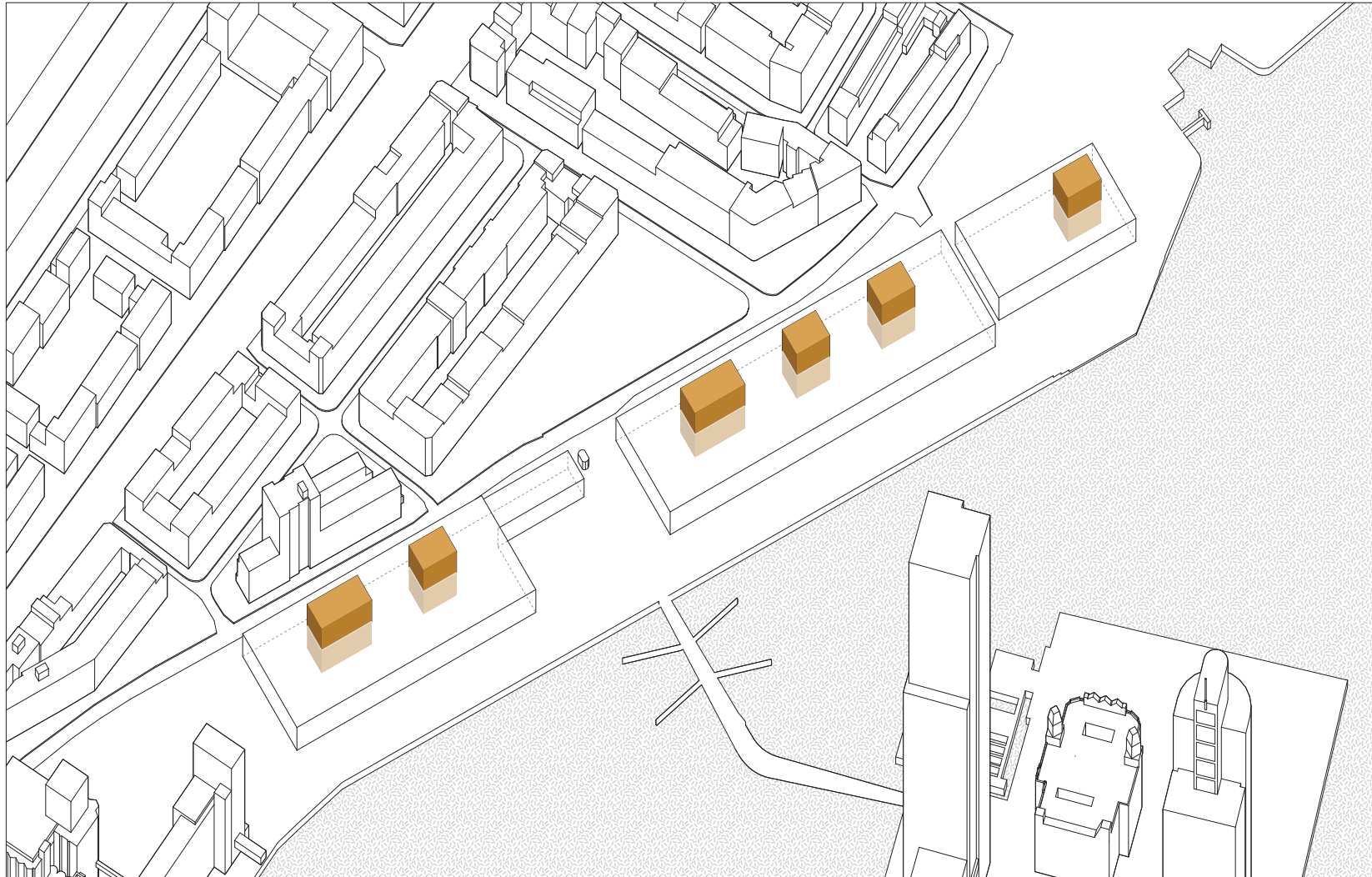

DE LANTAARNS

een verborgen plek van manifestatie

DE LANTAARNS

een verborgen plek van manifestatie

de lichtpaviljoens

DE LANTAARNS

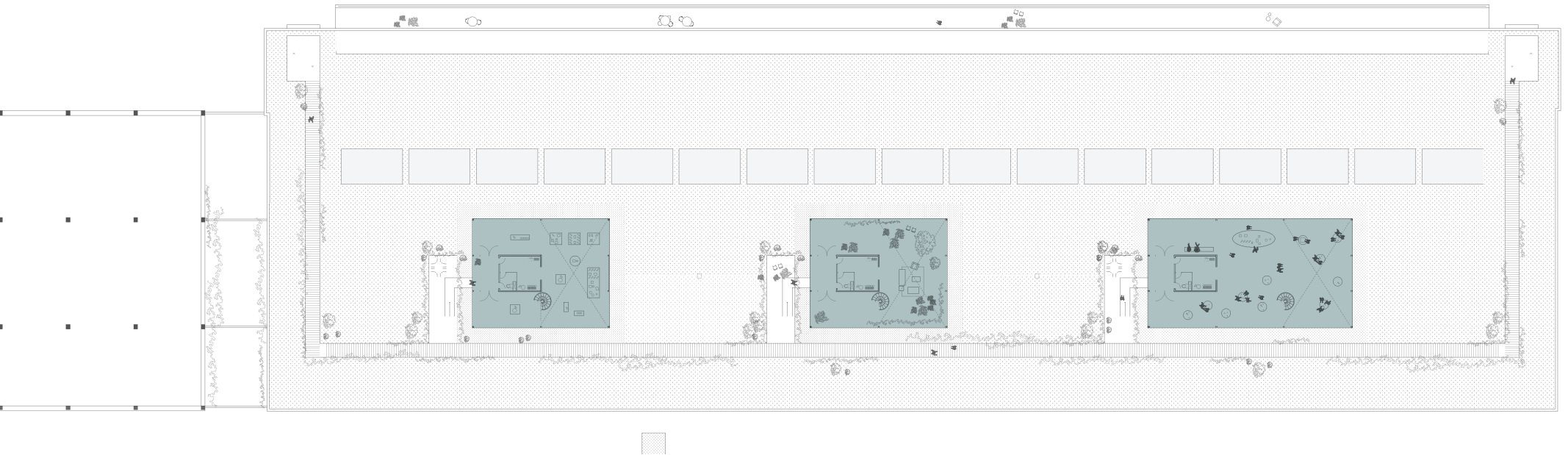
een verborgen plek van manifestatie

Van Nelle Fabriek, Rotterdam
Brinkman & Van der Vlugt, 1925

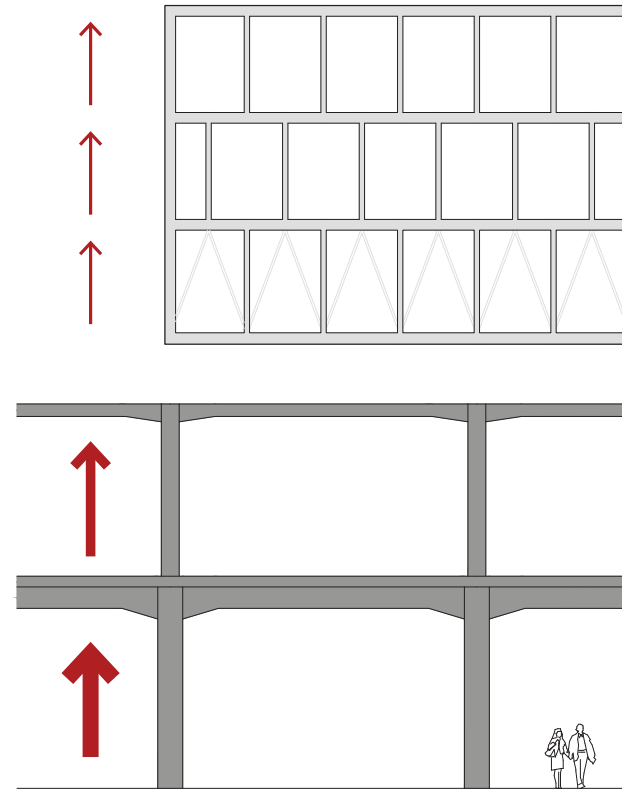
DE LANTAARNS

een verborgen plek van manifestatie

DE DRAGERS

een thema van verdichting

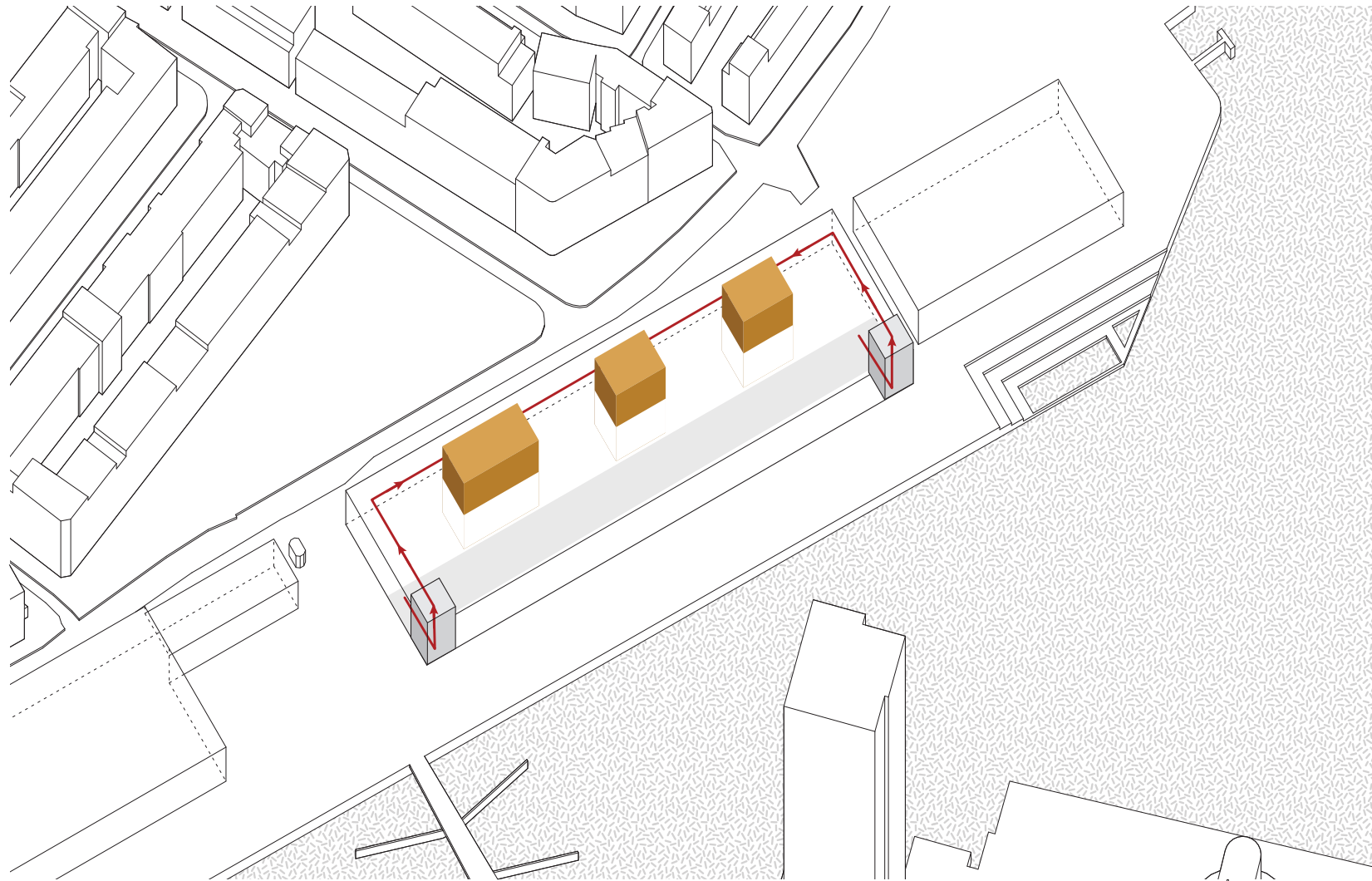

DE LANTAARNS

een verborgen manifestatie in de stad

DE LANTAARNS
een verborgen manifestatie in de stad

route naar de lantaarns

DE LANTAARNS

een verborgen manifestatie in de stad

HET DETAIL

de materialisatie van het beeld

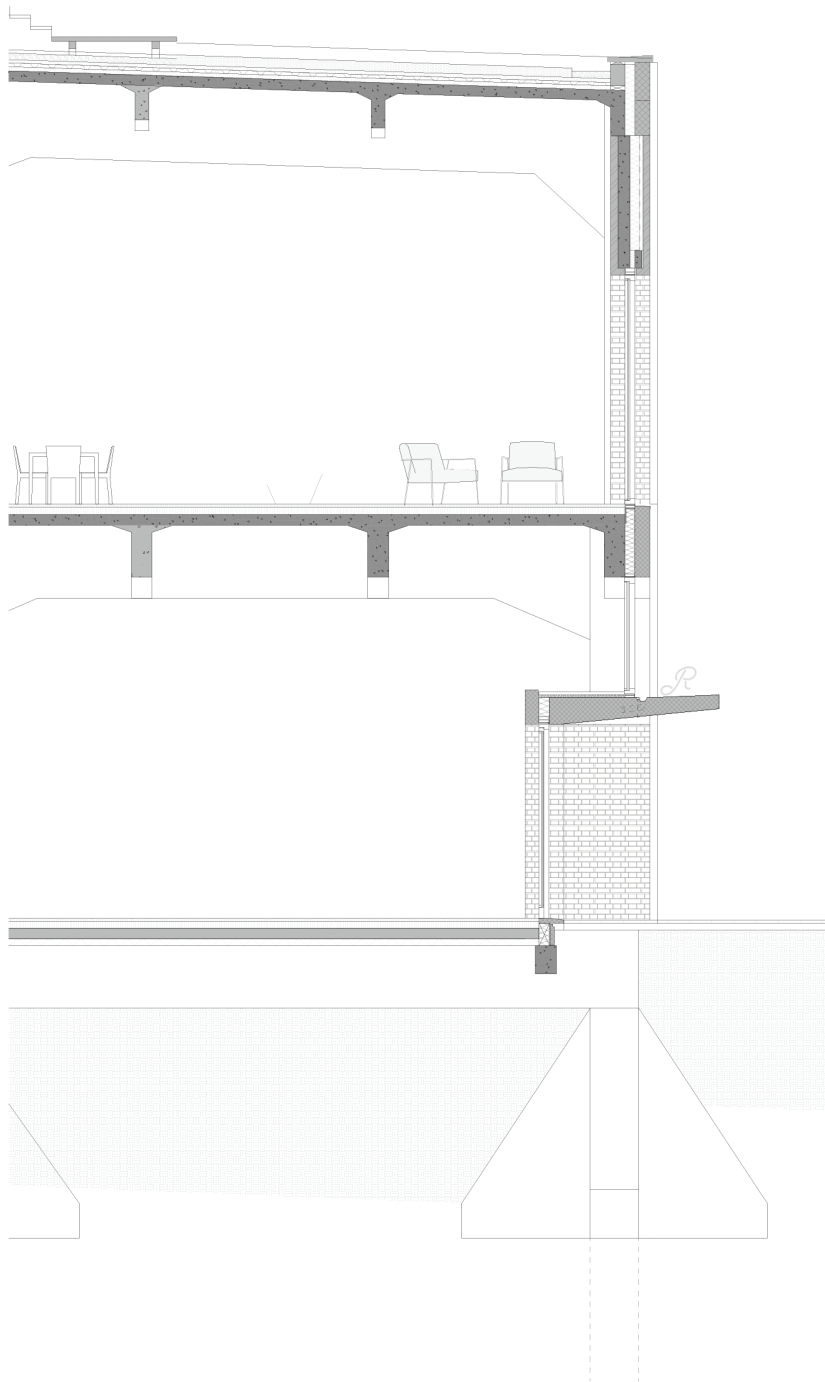
DE DRAGERS

articulatie van het beeld

DE DRAGERS
een thema van verdichting

DE DRAGERS
een thema van verdichting

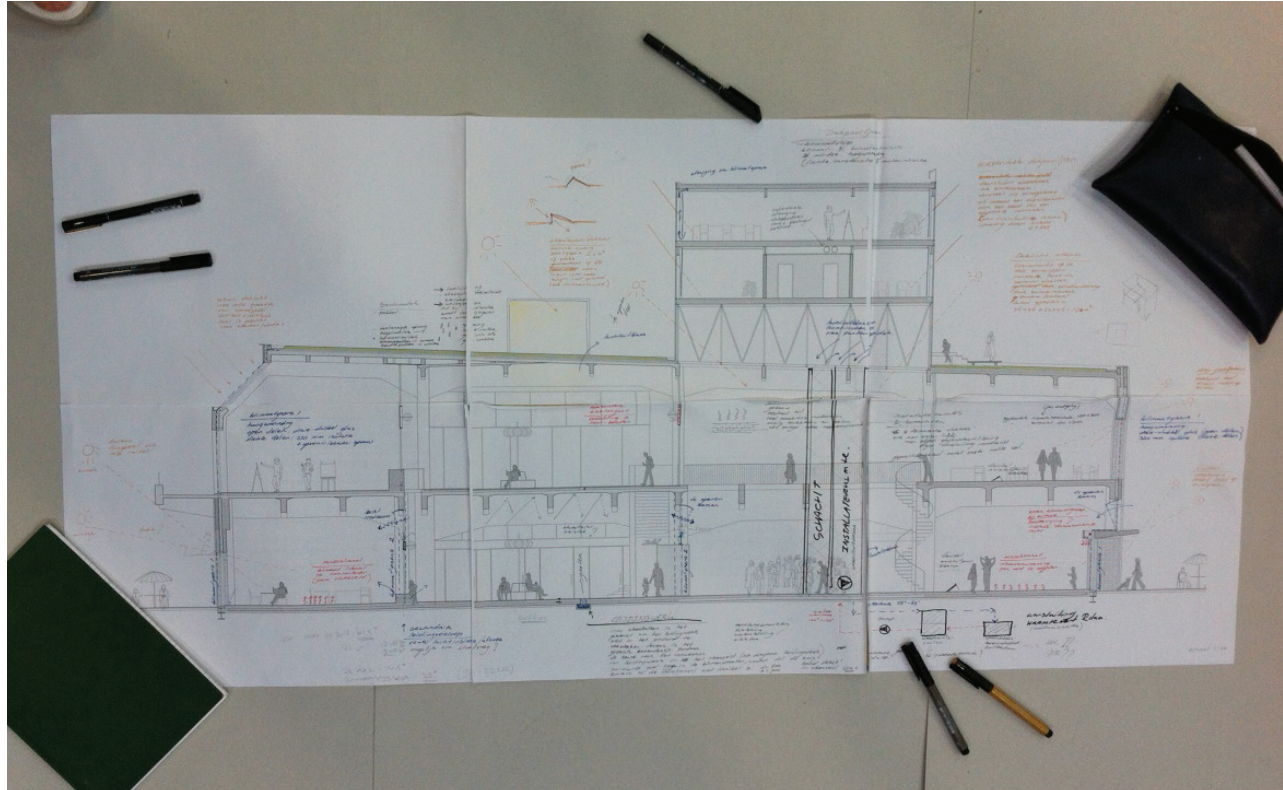

DE DUURZAAMHEID

een toekomstbestendige architectuur

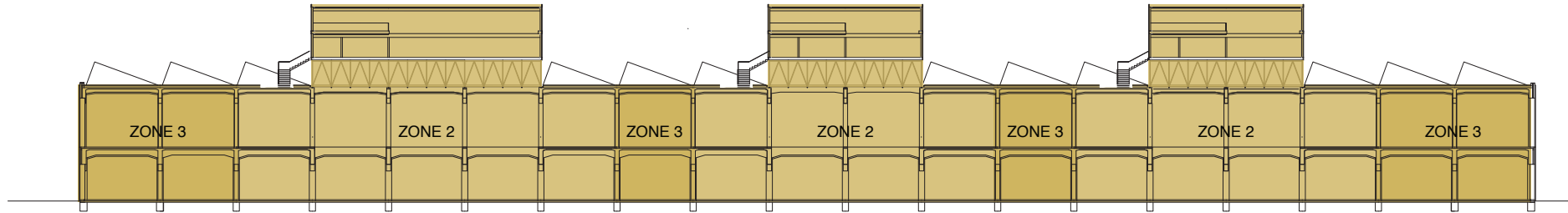
DUURZAAMHEID

een toekomstbestendige architectuur

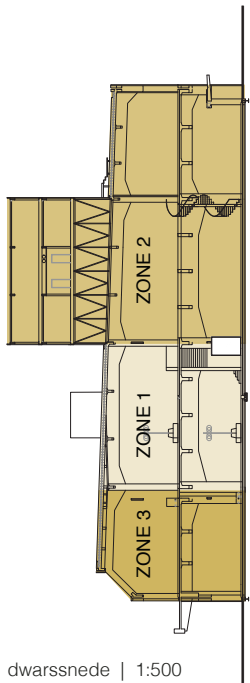

DUURZAAMHEID

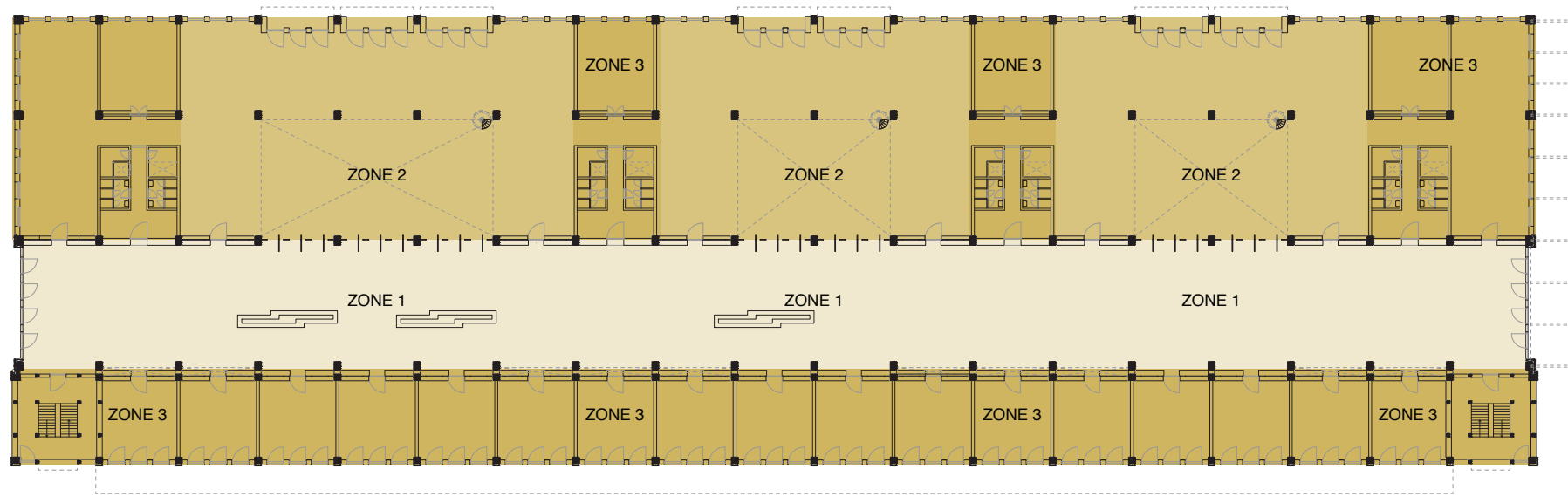
klimaatzones en thermische grenzen

lengtesnede | 1:500

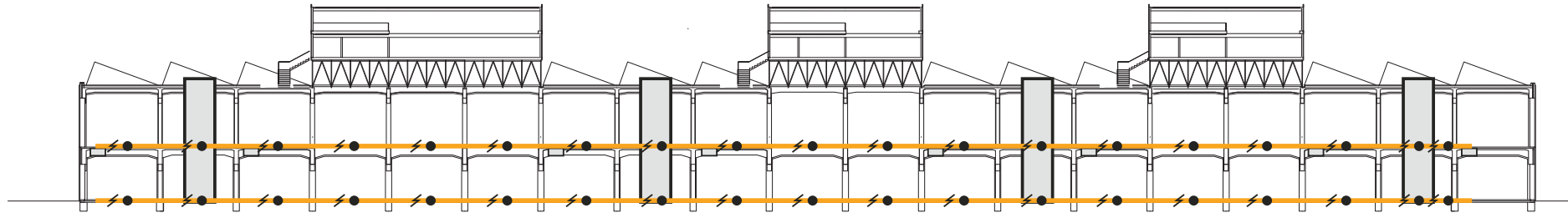

dwarssnede | 1:500

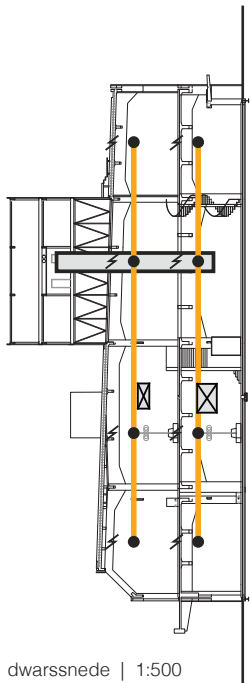

plan begane grond | 1:500

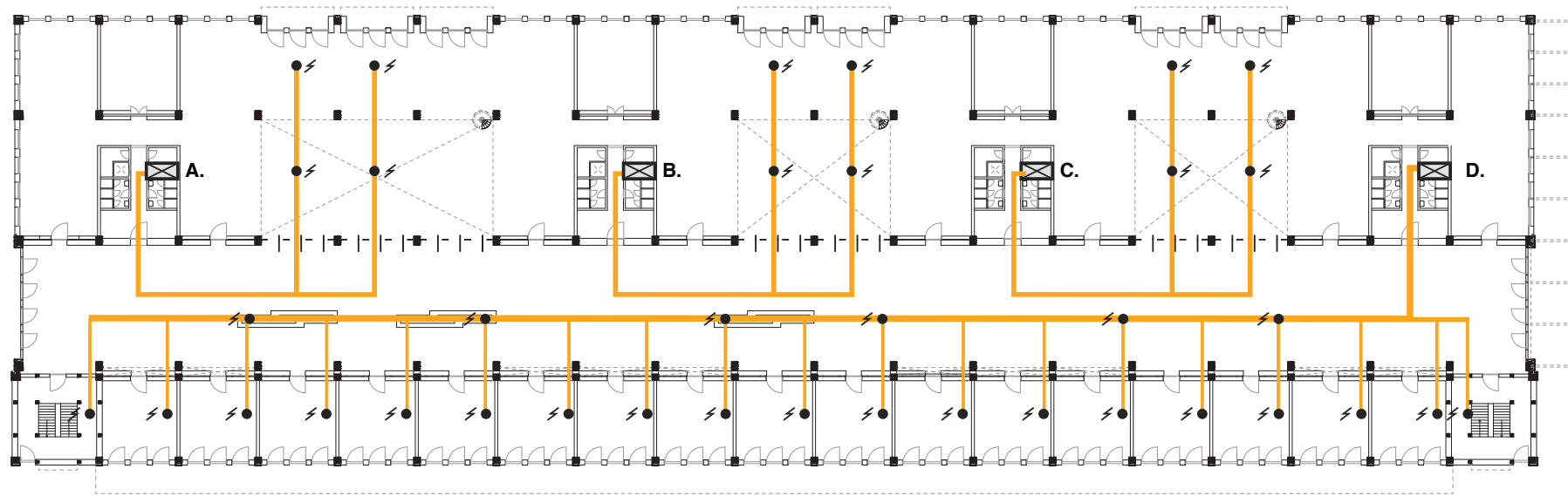
DUURZAAMHEID
leidingverloop in vloerveld

lengtesnede | 1:500

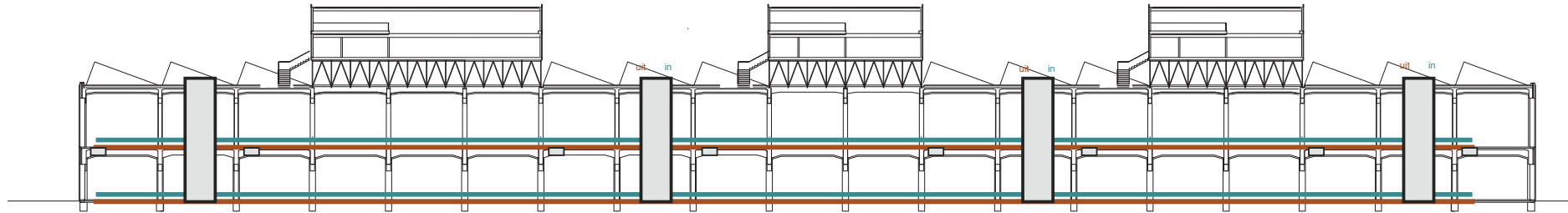

dwarssnede | 1:500

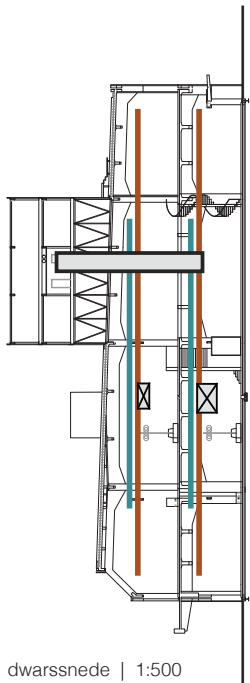

plan begane grond | 1:500

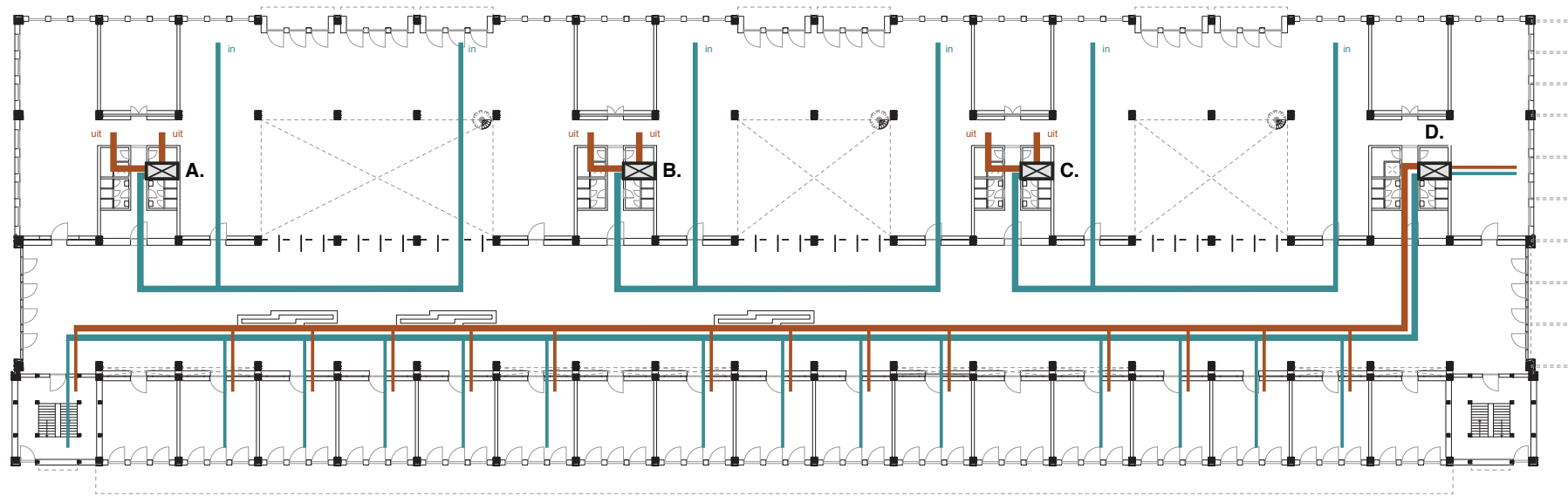
DUURZAAMHEID
leidingverloop in vloerveld

lengtesnede | 1:500

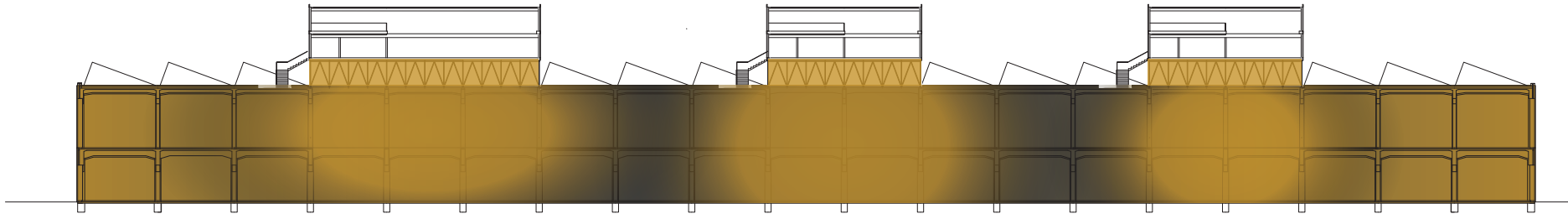

dwarssnede | 1:500

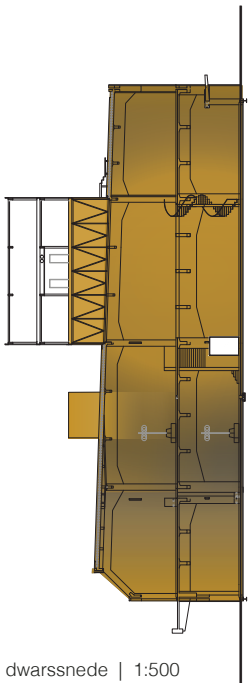

plan begane grond | 1:500

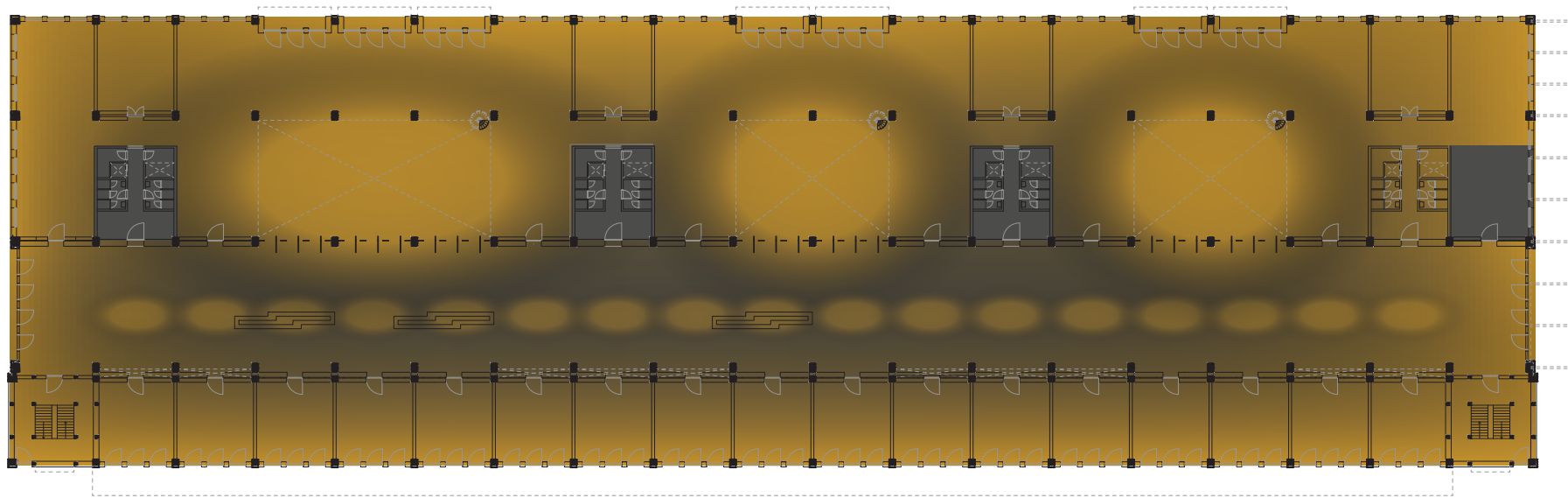
DUURZAAMHEID
leidingverloop in vloerveld

lengtesnede | 1:500

dwarssnede | 1:500

plan begane grond | 1:500

DUURZAAMHEID

een toekomstbestendige architectuur

de test der tijd

DE ATMOSFEER

de mogelijkheid van een robuust kader

DE ATMOSFEER
—
een uitnodiging van ervaring

DE ATMOSFEER
—
een uitnodiging van ervaring

DE ATMOSFEER
—
een uitnodiging van ervaring

DANK

aan hen die dit mogelijk hebben gemaakt

Saskia
Sarah
Kevin
Hanneke
Douwe
Niek
Roxanne
Jeroen S
Jeroen vd K
Maria
Aukje
Arda